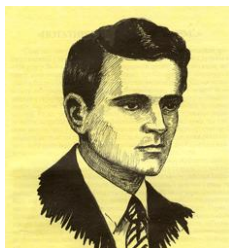
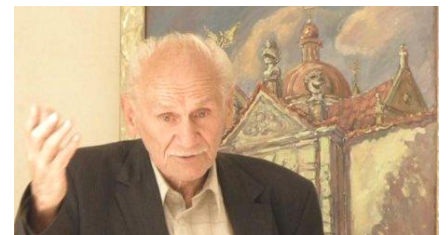

Література до знаменних і пам'ятних дат Рівненщини на 2016 рік

**Рівненська обласна універсальна наукова
бібліотека**

**Література до знаменних і
пам'ятних дат
Рівненщини
на 2016 рік**

Рекомендаційний покажчик літератури

Рівне 2016

Література до знаменних і пам'ятних дат Рівненщини на 2016 рік: реком. покажч. літ. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Н. М. Кожан ; ред.: О. Л. Промська, Л. Г. Сахнюк ; відп. за вип. В. П. Ярощук. – Рівне, 2016. – 52 с.

У покажчику відображаються матеріали про ювілейні і пам'ятні дати у громадсько-політичному та культурному житті Рівненської області 2016 року.

До окремих дат подаються інформаційні довідки та рекомендаційні списки літератури.

Укладач:

Н. М. Кожан

Редактор:

О. Л. Промська

Л. Г. Сахнюк

Відповідальна за випуск:

В. П. Ярощук

© КЗ «Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека» РОР

ЗМІСТ

Знаменні та пам'ятні дати Рівненщини на 2015 рік	5–31
Анатолій Грицай	32
Агатангел Кримський	32–33
Олександр Ірванець	33–34
Орест Новицький	34–35
Раїса Тишкевич	35–36
Софія Русова	36
Володимир Толканьов	36–37
Рівненська обласна бібліотека для молоді	37–38
Микола Тимчак	39
Ярослав Ісаєвич	39–40
Якуб Гофман	40
Святослав Праск	40–41
Михайло Носаль	41–42
Борис Возницький	42–43
Юрій Тютюник	43–44
Тетяна Лукашевич	44–45
Стканіслав Кардашевич	45–46
Артур Мереминський	46–47
Борис Швед	47
Володимир Оскілко	47–48
Людмила Гурова	48
Василь Павлюк	49–50
Успенська (Омелянівська) церква у Рівному	49–50
Тарас Денисюк	50
Валентин Монаснков	50–51
Борис Харчук	51
Григорій Дем'янчук	51–52

Знаменні та пам'ятні дати Рівненщини на 2016 рік

815 років

тому народився **Данило Галицький (1201–1264)** –
князь волинський і галицький, політичний діяч, полководець

570 років

від дня смерті **Федора Даниловича князя Острозького**
(1360–1446)

555 років

від часу згадки **про Рівне** в акті продажу волинських земель
князеві Семену Несвицькому
(1461)

550 років

від часу першої писемної згадки
про **село Гільча** Здолбунівського району
(1466)

535 років

тому княгиня **Марія Несвицька** (Рівненська) збудувала
замок із дубових колод на березі річки Усті.
Рівне стає містом
(1481)

520 років

з часу першого нападу татар (підтвердженого документально)
на місто Рівне. Місто було взято в облогу.
Після сплати викупу княгинею Марією Несвицькою
облога була знята
(1496)

505 років

від часу першої писемної згадки про **Золотіїв**
(тепер належить до Рівного)
(1511)

485 років

тому князь Ілля Острозький отримав право
на володіння Рівним
(1531)

465 років

тому народився **Іов Почаївський** (бл. 1551–1651) –
церковний діяч, письменник.
Був ігуменом Дубенського Хрестовоздвиженського
та Свято-Успенського Почаївського монастирів

460 років

тому у Рівному з'являються перші
поселення єврейських родин,
які займаються торгівельними справами
(1556)

425 років

від початку першого збройного повстання козаків
проти державної влади Речі Посполитої.
Очолив повстання козацький гетьман **Криштоф Косинський**.
Головними противниками козацтва виступали
великі землевласники князі Острозькі
(1591–1593)

420 років

з часу укладання **Берестейської Унії** (1596)
внаслідок чого утворилася Українська греко-католицька церква

380 років

тому відбулося повстання,
відоме за назвою «**Острозька трагедія**»
(1636)

380 років

тому невідомим автором, вчителем з Рівного
(криптонім «М. Н.»), написано одну з перших українських поем
«Лямент о пригоді нещасній, о зел живості
(образливості) і мордерстві мешчан острозьких»
(1636)

370 років

від часу смерті **Кирила Гранквіліона Ставровецького**
(р. н. невід. – 1646) – українського письменника,
церковно-освітнього діяча, друкаря-видавця.
Народився у с. Ставрів Млинівського району

260 років

тому було завершено будівництво
Успенської (Омелянівської) церкви у Рівному.
Пам'ятка архітектури XVIII ст.
(1756)

205 років

від дня народження **Помпея Батюшкова** (1811–1892)
– російського історика.
Дослідник історії, етнографії та археології північно-західної
та південно-західної України.
Автор праці «Волинь. Історичні долі південно-західного краю»

160 років

від дня народження **Миколи Теодоровича** (1856 – бл. 1917)
– історика, церковного діяча, краєзнавця, педагога.
Автор п'ятитомного видання «Волинь»:

Историко-статистическое описание церквей
и приходов Волынской епархии»

150 років

тому розпочав навчання у Рівненській гімназії
(1866–1871) **Володимир Короленко** – російський
письменник, публіцист, громадський діяч
(1853–1921)

145 років

з часу перебування у Рівному
Михайла Драгоманова
(1841–1895)
– українського політичного,
громадського діяча, вченого, публіциста
(1871)

140 років

тому вийшла праця «**Опис Пересопницького рукопису XVI ст.**»
Павла Житецького – філолога, педагога,
громадського діяча
(1876)

125 років

тому народився **Микола Ваврисевич**
(1891–1978)
– український педагог, письменник, журналіст,
громадський діяч.
У 1926–1931 рр.
працював у Рівненській українській гімназії

120 років

тому у м. Рівне було відкрито
Євангельсько-лютеранський молитовний будинок
(1896)

120 років

від дня народження **Олеко Дундича**
(1896–1920)
– учасника Першої світової війни,
командира 36-го кавалерійського полку
6-ї кавалерійської дивізії Першої Кінної армії.
Загинув у серпні 1920 року в районі м. Рівне.
Похований у Рівненському парку ім. Т. Г. Шевченка

110 років

від дня народження **Евальда Вайса**
(1906–1988)
– німецького композитора, диригента.
Поклав на музику чимало волинських віршів,
опублікував ряд статей про культурні традиції
волинських німців, розвиток у Західній Волині

церковної і органної музики, хорового співу.
Уродженець с. Владиславівка Млинівського району

105 років

від дня народження

Романа-Дмитра Клячківського (Клим Савур)

(1911–1944) –

військового діяча, організатора і першого командира УПА.

Командир УПА – Північ.

Загинув у бою біля Оржівських хуторів (Рівненський район)

90 років

від дня смерті **Симона Петлюри**

(1879–1926)

– українського державного, військового та політичного діяча, публіциста. Головний

Отаман Армії Української Народної Республіки,

голова Директорії УНР

100 років

тому було засновано **Острозький краєзнавчий музей**

(1916)

75 років

тому у видавництві «Волинь» (Рівне) вийшов

перший номер часопису для дітей «**Орленя**»

(1941)

65 років

тому відкрито **літературно-меморіальний музей**

письменника Миколи Островського

(1904–1936)

в с. Вілія Острозького району

(1951)

65 років

тому був заснований

Інститут дослідів Волині у м. Вінніпезі (Канада)

(1951)

60 років

тому створено

обласне об'єднання самодіяльних композиторів

Рівненщини при музичному училищі.

Очолив товариство музикознавець

і композитор Дмитро Немченко

(1956)

55 років

тому у книжково-журнальному

видавництві м. Львова побачила світ книга

Олександра Молчанова «Ровно»

(1961)

50 років

тому розпочала свою роботу **автобусна станція в Рівному**,
яка знаходиться по вулиці Київській
(1966)

40 років

тому письменник Лаврентій Кравцов
завершив написання роману **«Волинські Афіни»**
(1976)

35 років

тому вступив в експлуатацію
Рівненський радіотехнічний завод
(1981)

35 років

тому Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека
отримала нове приміщення **на площі Короленка, 6**
(1981)

30 років

тому завершено будівництво
Рівненського міського гідропарку
(1986)

25 років

тому правлінням Рівненського обласного товариства
Всеукраїнської спілки краєзнавців і Рівненського
обласного відділення Українського фонду культури
заснована **регіональна премія «За відродження Волині»**
(1991)

25 років

років тому на вулиці Данила Галицького у м. Дубні
відкрито пам'ятник Тарасу Шевченкові –
видатному українському письменнику,
художнику, мислителю
(1991).
Скульптор О. Скобліков

25 років

тому відкрито **пам'ятний знак в урочищі «Сосонки» (Рівне)**
на місці масових розстрілів місцевих жителів
німецько-фашистськими окупантами
у роки Другої світової війни
(1991)

25 років

тому вийшла книга **Павла Андрухова**
(1924–1996)
«Волинська земля (Ровенщина) з глибин століть до сьогодення»
(1991)

25 років

від часу заснування книжкового видавництва
Рівненської обласної організації Національної
спілки письменників України «Азалія»
(1991)

25 років

тому у Сарнах було відкрито
пам'ятник Тарасу Шевченку (1814–1861)
– видатному українському письменнику,
художнику, мислителю.
Автори В. Стасюк, В. Шолудько, П. Подолець
(1991)

25 років

тому була створена **обласна організація**
Спілки фотохудожників України,
яку очолив Олександр Харват
(1991)

25 років

тому побачив світ довідник кандидата історичних наук,
краєзнавця, громадського діяча
Гурія Бухала «Православ'я на Рівненщині»
(1991)

20 років

тому було засноване
Рівненське духовне училище
Української Православної Церкви
Київського Патріархату
(1996)

20 років

тому було створено
товариство польської культури Здолбунівщини.
Керівник С. Міхалевич
(1996)

15 років

тому започатковано літературно-мистецьке свято
«Городецький автограф»,
що проходить у с. Городець
Володимирецького району
(2001)

15 років

тому на розі вулиць Симона Петлюри
та Івана Мазепи був відкритий **пам'ятний знак**
«Жертвам Чорнобильської катастрофи».
Скульптор Л. Закревський (2001)

15 років

тому за сприяння Рівненської обласної організації
Народного Руху України вийшов перший том
«Книги пам'яті і слави Волині».
Упорядник і редактор О. Денищук
(2001)

15 років

тому було створене
товариство польської культури Рокитнівщини.
Керівник Є Якимець
(2001)

15 років

тому було створено
товариство поляків «Відродження».
Керівник Н. Канська
(2001)

15 років

тому у видавництві «Азалія» (Рівне) вийшла книга
Заслуженого журналіста України, письменника, педагога, краєзнавця
**Григорія Дем'янчука «Звідки тече та річка. Тайнопис природи рідного краю у
легендах, переказах, художній та історичній літературі»**
(2001)

10 років

тому вийшла із друку книга кандидата історичних наук,
викладача Рівненського державного гуманітарного університету
О. Прищепи «Вулицями Рівного: погляд у минуле»
(2006)

10 років

тому по вулиці Соборній в м. Рівне
відкрито пам'ятник засновниці міста
княгині Марії Рівненській (Несвицькій)
(2006)

10 років

тому у Рівному почав виходити
літературно-краєзнавчий журнал «Погорина»
(2006)

10 років

з часу перевидання книги письменника
Олександра Кондратьєва «На берегах Ярини»
(2006).
У 1919–1939 рр. жив під с. Дорогобуж, нині Гошчанського району

10 років

з часу виходу книги письменника
Андрія Кондратюка «Випромінювання любови» (2006).
Народився письменник на хуторі Отраже Березнівського району

10 років

тому вийшов фотоальбом **«150 святинь Великої Волині»**.
Ідея, автор проекту та фотографії О. Хорват.
Тексти статей, наукова атрибуція експонатів В. Луца та М. Бендюка
(2006)

10 років

тому у Видавничому центрі «Просвіта» (м. Київ) вийшла книга Заслуженого журналіста України, письменника, педагога, краєзнавця Григорія Дем'янчука (1936-2001) (у співавторстві Б. Г. Дем'янчука, А. Г. Дем'янчука) **«Українське краєзнавство: сторінки історії»**
(2006)

10 років

з часу виходу у світ видання
«Георгій Косміаді. Каталог художніх робіт з фондів народного музею історії Рівненської української гімназії та Рівненського обласного краєзнавчого музею»
(2006)

7 років

тому Рівненським обласним відділенням
Української бібліотечної асоціації
засновано **обласний конкурс «Краща книга Рівненщини»**,
який щорічно проходить на базі Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки (РОУНБ) у партнерстві з бібліотеками області у рамках Програми підтримки національного книгодрукування, популяризації української книги та сприяння книгорозповсюдженню в Рівненській області
(2009)

5 років

тому вийшло третє доповнене видання книги
Чеслава Хитрого
«Минувшина Рівненщини – далека і близька»
(2011)

5 років

тому в серії «Літопис УПА. Бібліотека – том 10» вийшла книга
Олександра Іщука та Ігоря Марчука
«Життя і творчість Ніла Хасевича» (2011)

5 років

тому у видавництві Національного університету «Острозька академія» вийшла з друку
енциклопедія «Острозька академія XVI-XVII ст.»
(2011)

5 років

тому у видавництві «Азалія» вийшла книга українського письменника
Євгена Шморгуна
«...І п'ятьма не здолала його. Сторінка буття «Пересопницького Євангелія»»
(Рівне, 2011)

5 років

тому вийшло друге видання (доповнене та перероблене)
енциклопедичного довідника
«Митці Рівненщини» Богдана Столярчука
(2011)

Січень

1 січня

85 років від дня народження **Анатолія Грицяя**
(1931–2003)

– педагога, композитора, кобзаря. Голова Рівненського осередку Національної спілки кобзарів України. Викладач Рівненського училища мистецтв і культури

6 січня

420 років від дня народження **Богдана Хмельницького**
(1596–1657)

– державного діяча і полководця, гетьмана України,
провідника національно-визвольних змагань 1648–1657 рр.

14 січня

30 років тому в Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці було відкрито **«Світлицю»** для проведення літературно-мистецьких масових заходів
(1986)

15 січня

145 років від дня народження **Агатангела Кримського**
(1871–1942)

– сходознавця, славіста, історика літератури, письменника,
публіциста та перекладача. Навчався в Острозькій гімназії

21 січня

110 років з дня народження **Ванди Василевської**
(1906–1964) –

польської та української письменниці.
У другій половині 30-х років ХХ ст. побувала на Рівненщині

22 січня

220 років тому було затверджено **герб міста Рівне**.
Рівне було повітовим центром Волинської губернії (1796)

24 січня

55 років від дня народження **Олександра Ірванця**
(1961)

– українського письменника. Навчався у середній школі № 18 м. Рівне.
Закінчив Дубенське педагогічне училище.
Автор роману «Рівне/Ровно (стіна)»

25 січня

210 років від дня народження **Ореста Новицького**
(1806–1884)

– церковного і освітнього діяча, філософа.

У 1816–1821 рр. навчався в Острозькому духовному училищі

27 січня

70 років від дня народження **Валерія Баталова**
(1946–2011)

– прозаїка, журналіста, публіциста.
Член Національної спілки журналістів України.
Редактор Острозької районної газети
«Зоря комунізму» (нині «Життя і слово»)

27 січня

80 років від дня народження **Миколи Пінчука**
(1936–1994)

– літературознавця, музейного фахівця,
краєзнавця. Перший лауреат регіональної краєзнавчої премії
«За відродження Волині».
Народився у селищі Степань Сарненського району

Лютий

друга річниця початку розстрілів учасників акції протесту на **Євромайдані** (2014)

2 лютого

72 роки тому місто Рівне було визволене від
німецько-фашистських загарбників
у роки Другої світової війни
(1944)

4 лютого

95 років тому (до підписання Ризького мирного договору
1921 р.) Рівненський повіт (з центром у м. Рівне)
віднесено до складу Волинського воєводства Польщі
(адміністративний центр – м. Луцьк)
(1921)

4 лютого

270 років від дня народження **Тадеуша Костюшка**
(1746–1817)
– діяча польського національно-визвольного руху,
керівника повстання.
У 1792 та 1794 рр. побував на Рівненщині

8 лютого

70 років від дня народження **Раїси Тишкевич**
(1946) –
краєзнавця, директора Сарненського історико-етнографічного
музею (з 1974). Лауреат премії «За відродження Волині» (1997).
Заслужений працівник культури України (1993).
Уродженка с. Студянка Дубенського району

8 лютого

75 років від дня народження **Петра Гуменюка**
(1941)

– журналіста, письменника. Член Національної спілки журналістів України. Лауреат красназавчої премії ім. І. Ф. Шишка (2008). Уродженець с. Чудниця Гоцанського району. Проживає у Гоці

18 лютого

160 років від дня народження **Софії Русової**
(1856–1940)

– громадської та культурно-освітньої діячки, педагога.
Засновниця українського жіночого руху в Східній Україні.
У 20-х роках ХХ ст. побувала на Рівненщині

19 лютого

друга річниця з часу загибелі **Івана Городнюка**
(1984–2014) –

захисника Євромайдану. Герой Небесної Сотні. Герой України

20 лютого

55 років від дня народження **Анатолія Криловця**
(1961)

– письменника, кандидата філологічних наук.
Викладач Національного університету «Острозька академія»

20 лютого

друга річниця з часу загибелі **Олександра Храпаченка**
(1987–2014)

– активіста Євромайдану. Театральний режисер-початківець. Убитий пострілом снайпера на вулиці Інститутській у Києві.
Герой Небесної Сотні. Герой України

20 лютого

друга річниця з часу загибелі **Георгія Арутюняна**
(1960–2014)

– активіста Євромайдану та ВО «Свобода».
Убитий пострілом снайпера біля Монумента Незалежності у Києві.
Герой Небесної Сотні. Герой України

20 лютого

друга річниця з часу загибелі Валерія Опанасюка
(1971–2014)

– захисника Євромайдану. Загинув від снайперської кулі.
Герой Небесної Сотні. Герой України

25 лютого

145 років від дня народження **Лесі Українки**
(1871–1913)

– видатної української письменниці, громадської діячки.
У 1881 р. побувала у селах Чекно, Ярославичі
Млинівського району

25 лютого

65 років від дня народження **Віктора Гвоздинського**

(1951)

– живописця. Член Національної спілки художників України (1985).
Персональна виставка робіт автора відбулася у Рівному в 1985 році.

26 лютого

85 років від дня народження **Володимира Толканьова**
(1931–2003)

– педагога, композитора.

Заслужений діяч мистецтв України (1981).

Викладач Рівненського музичного училища,
Рівненського педагогічного інституту

Березень

40 років від часу заснування

Рівненської обласної бібліотеки для молоді
(1976)

Березень

75 років тому в парку культури і відпочинку ім. Т. Шевченка м. Рівне
було відкрито **пам'ятник-погруддя Тарасу Шевченку** (1814–1861) – видатному
українському письменнику, художнику, мислителю (1941). Скульптор – Г. М. Шульман,
архітектор – В. М. Герасименко

1 березня

60 років від дня народження **Миколи Тимчака**
(1956)

– поета, прозаїка, художника, скульптора, різьбяр, композитора.

Член Національної спілки письменників України.

Проживає у м. Дубно

7 березня

80 років від дня народження **Ярослава Ісаєвича**
(1936)

– історика. Доктор історичних наук, професор, академік АН України.

Заслужений діяч науки і техніки України.

Народився в с. Верба Дубенського району

8 березня

65 років тому відкрито **Рівненську обласну лікарню**
(нині Рівненська обласна клінічна лікарня)
(1951)

10 березня

70 років від часу заснування Рівненської філії
Державної академії статистики, обліку та аудиту
(1946)

12 березня

385 років тому помер **Іван (Іов) Борецький**
(р. н. н. – 1631)

– церковний, політичний та культурно-освітній діяч, публіцист.
Можливо навчався в Острозькій академії.
У 1605 році перебував у Дерманському монастирі, де співпрацював з Ісакієм
Борисковичем, Даміаном Наливайком, Іовом Княгиницьким

17 березня

80 років від дня народження **Ростислава Журомського**
(1936)

– поета, гумориста, сатирика, журналіста.
Уродженець с. Тучин Гощанського району

19 березня

120 років від дня народження **Якуба Гофмана**
(1896–1964)

– педагога, історика, дослідника Волині. У 1930–1939 рр.
видавав у Рівному «Рочнік Волинський» польською мовою

20 березня

70 років від дня створення **Зарічненського району**
і надання Зарічному статусу райцентру
(1946)

24 березня

130 років від дня народження **Георгія Косміаді**
(1886–1967)

– художника, архітектора, педагога.
У 1916–1940 рр. жив і працював у Рівному

24 березня

друга річниця з дня загибелі **Олександра Музичка** (Сашко Білий)
(1962–2014)

– лідера УНА-УНСО, Координатора Правого сектору по Західній Україні. Створив
у Рівному організацію СНУМ (Спілка незалежної української молоді), згодом став членом
Української національної асамблеї, а після подій ГКЧП – загонів УНСО на Рівненщині.

Активний учасник рівненського Євромайдану
(2014)

28 березня

55 років від дня народження **Миколи Руцького**
(1961)

– письменника, журналіста.
Уродженець с. Ільпибоки Демидівського району

Квітень

25 років тому відкрито меморіальну дошку російському
письменнику **Володимирі Короленку**
(1853–1921)

на приміщенні колишньої гімназії у м. Рівне.
Нині Рівненський обласний
краєзнавчий музей
(1991)

Квітень

25 років тому розпочалося спорудження **Свято-Покровського кафедрального собору** у м. Рівне.

Архітектор В. Ковальчук
(1991)

Квітень

75 років тому розпочала роботу **Рівненська обласна друкарня**
(1941)

5 квітня

75 років від дня народження **Святослава Праска**
(1941)

– письменника, культурного та громадського діяча.
Організатор та перший голова
костопільського товариства «Просвіта».
Уродженець с. Кургани Березнівського району

12 квітня

130 років від дня народження **Михайла Носаля**
(1886–1950)

– травознавця, фітотерапевта. З 1935 по 1950 рр. був настоятелем
Свято-Успенської церкви м Рівне.
Почесний громадянин м. Рівне.

16 квітня

90 років від дня народження **Бориса Возницького**
(1926–2012)

– українського мистецтвознавця, музеєзнавця.
Директор Львівської національної галереї мистецтв, академік
Української академії мистецтв, лауреат Національної
премії ім. Тараса Шевченка (1990). Заслужений працівник культури
України та Польщі. Герой України (2005).
Президент українського національного комітету Міжнародної
ради музеїв (ICOM). Уродженець с. Ульбарів (нині Нагірне)
Дубенського району. Почесний громадянин м. Дубно

19 квітня

20 років тому на цвинтарі римо-католицького костелу св. Петра і Павла
у м. Рівне відкрито меморіальну дошку,
присвячену жертвам Чорнобильської трагедії (1996)

20 квітня

125 років від дня народження **Юрія Тютюнника**
(1891–1930)

– українського військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР.
У 1921 році у Рівному завершив формування ядра
майбутньої Української повстанської армії

25 квітня

10 років тому відбулися установчі збори Рівненського обласного відділення
Української бібліотечної асоціації (УБА)
(2006)

26 квітня

30 років від часу **Чорнобильської трагедії**
(1986)

29 квітня

65 років від дня народження **Михайла Островського**
(1951)

– поета, журналіста. Уродженець с. Грушвиця Рівненського району.
Проживає у Рівному

Травень

435 років з часу видання першого українського календаря
– «**Хронології**» **Андрія Римші** в Острозі
(1581)

Травень

220 років з дня народження **Степана Хотовицького**
(1796–1885)

– вченого-медика, одного із засновників
педіатричної науки.

Навчався у Волинській духовній семінарії в Острозі

4 травня

60 років від дня народження **Тетяни Лукашевич**
(1956)

– художника декоративно-прикладного мистецтва. Член Національної спілки художників України (1993). Викладач декоративно-ужиткового мистецтва Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Голова Рівненської обласної організації Національної спілки художників України

5 (8) травня

130 років від народження **Станіслава-Людвіка Жураковського**
(1886–1940)

– військового діяча,

учасника Першої світової війни.

У 1931 р. обраний бургомістром міста Здолбунова,
в 1934–1939 рр. – бургомістром міста Острога.

Загинув у Катині

(20 км від Смоленська (Росія))

8 травня

190 років від дня народження **Станіслава Кардашевича**
(1826–1887)

– дослідника історії м. Острог.

Секретар повітового суду Острога (1844–1869)

10 травня

90 років від дня вбивства **Симона Петлюри**
(1879–1926)

– державного, політичного і військового діяча, публіциста.
Голова Директорії Української Народної Республіки,
організатор Армії Української народної Республіки,

Головний Отаман Армії УНР

10 травня

90 років від дня народження **Артура Меремінського**
(1926–2007)

– професора, доктора ветеринарних наук.

Викладач Рівненського державного гуманітарного університету

15 травня

35 років від дня смерті

Тараса Боровця (Бульба–Боровець)

(1908–1981) – діяч українського повстанського руху
часів Другої світової війни.

Засновник військових формувань «Поліська січ»,
Українська повстанська армія

22 травня

10 років тому було відкрито пам'ятник-погруддя Тарасу Шевченку – письменнику,
художнику, мислителю
в м. Володимирець (2006).

Автори М. Фарина та О. Дашевська

29 травня

125 років від дня народження **Леоніда Ступницького**
(1891–1944)

– військового діяча періоду УНР.

Генерал-хорунжий УПА. Загинув у бою з відділами НКВС
біля с. Дермань Здолбунівського району

30 травня

60 років від дня народження **Олександра Данилова**
(1956) – скульптора.

Член Національної спілки художників України (1993). Автор меморіальних дощок
Уласу Самчуку (Дермань), Богдану Хмельницькому (Корець, Клевань), Симону Петлюрі
(Рівне) та ін., пам'ятних знаків, медалей

Червень

110 років тому у м. Рівне

при сільськогосподарському товаристві розпочав роботу **Волинський музей**.

Фундатором музею був професор В. Окенцький
(1906)

Червень

75 років тому Рівне було окуповане німецько-фашистськими
загарбниками
(1941)

5 червня

20 років тому Указом Президента України було
перейменовано Острозький колегіум в Острозьку академію.
Нині Національний університет «Острозька академія»

(1996)

11 червня

25 років тому ухвалено Постанову Президії Верховної Ради УРСР,
згідно якої надалі слід іменувати місто Ровно – Рівне,
а Ровенську область – Рівненською
(1991)

12 червня

25 років тому рішенням Дубенської міської ради Рівненської області було
zareєстроване Дубенське Чехословацьке культурно-освітнє товариство імені Яна-Амоса
Коменського на Україні «**Стромовка**»
(1991)

14 червня

125 років від дня народження **Євгена Коновальця**
(1891–1938) –
військового, політичного діяча.
Полковник Армії Української Народної Республіки,
голова Проводу українських націоналістів,
голова організації українських націоналістів

16 червня

25 років тому відкрито пам'ятник героям **Берестецької битви** (1651)
у с. Пляшева Радивилівського району
(1991)
Скульптор Анатолій Куш

20 червня

60 років від дня народження **Миколи Поровського**
(1956)
– народного депутата України 1-го, 2-го та 4-го скликань Верховної Ради України.
Голова Республіканської Християнської партії. Автор публіцистичних книг. Уродженець
с. Заріцьк Рівненського району

22 червня

75 років тому
в роки Другої світової війни
військовий льотчик-винищувач,
Герой Радянського Союзу **Іван Іванов**
здійснив повітряний таран над м. Дубно
(1941)

26 червня

55 років від дня народження **Віри Чернієнко**
(1961)
– митця-кераміста. Член Національної спілки художників України (2002). Викладач
Рівненського державного гуманітарного університету

26 червня

75 років тому, у період Другої світової війни,
відбулася танкова битва в районі Дубно–Луцьк–Броди–Рівне
(1941)

28 червня

20 років від часу прийняття **Конституції України**.
День Конституції
(1996)

28 червня – 10 липня

365 років тому, у період національно-визвольної війни
українського народу 1648–1657 рр.,
відбулася **Берестецька битва**
(1651)

– між українським військом на чолі з Богданом Хмельницьким та польським
військом під проводом короля Яна II Казимира Ваза

30 червня

80 років від дня народження **Ярослава Кульчинського**
(1936)

– соліста Рівненської обласної філармонії, педагога,
доцента Рівненського державного гуманітарного університету.
Уродженець с. Дермань Здолбунівського району.
Заслужений артист України (1980)

Липень

25 років тому у м. Дубно відкрито **пам'ятник Тарасу Шевченку**
– видатному українському письменнику, мислителю, художнику
(1991)

Липень

25 років тому у м. Дубно відбувся перший
західноукраїнський **фестиваль** популярної
та рок-музики «**Тарас Бульба**»
(1991)

Липень

25 років тому наказом МОЗ України та рішенням
Рівненського облвиконкому створено
Рівненський обласний лікувально-діагностичний центр
(1991)
У 2000 році перейменований у Рівненський обласний клінічний
лікувально-діагностичний центр імені Віктора Поліщука

6 липня

120 років від дня народження **Івана Тиктора**
(1896–1982)
– українського видавця і громадського діяча.
У 1941–1943 рр. у Рівному очолював видавництво «Волинь»

7 липня

135 років від дня народження **Василя Григоровича**
(1881–1971)
– педагога-новатора. Голова організаційного комітету
Острозького Педагогічного Товариства, тимчасовий комісар повіту. Працював на
освітній ниві в м. Острог.

Член Острозького Братства ім. кн. Острозьких

10 липня

110 років від дня народження **Бориса Шведа**
(1906–1945) –
українського письменника. Автор повісті «Поліщуки» (1939).
Уродженець м. Сарни

11 липня

25 років тому
відбулося перейменування центральної вулиці Рівного (вул. Леніна) на **вулицю
Соборну** та центральної площі міста (пл. Леніна) на **майдан Незалежності**
(1991)

16 липня

90 років від дня смерті **Володимира Оскілка**
(1892–1926)
– військового і політичного діяча. Генерал-хорунжий Армії УНР.
Народився в с. Городок Рівненського району.
У квітні 1919 року зробив невдалу
спробу державного перевороту у м. Рівне

17 липня

145 років від дня народження **Філарета Колесси**
(1871–1947)
– українського фольклориста-музикознавця, композитора,
літературознавця. Досліджував українські пісні на Поліссі

21 липня

110 років від дня народження **Олени Теліги**
(1906(1907)–1942)
– української поетеси, публіциста, громадського діяча.
У 1941 році перебувала у Рівному
та співпрацювала з газетою «Волинь»

25 липня

150 років від дня народження **Модеста Левицького**
(1866–1932)
– українського письменника, перекладача.
У 1900–1912 рр. працював лікарем у Радивиліві.
Помер у м. Луцьку

27 липня

135 років від дня народження **Володимира Леонтовича**
(1881–1968)
– українського інженера, архітектора, реставратора,
дослідника. У 1905 році обіймав посаду Волинського
єпархіального архітектора. У 1910–1914 рр. брав участь
у побудові архітектурно-меморіального комплексу «Козацькі могили».
Реставрував вежі Острозького замку (м. Острог)

Серпень

435 років тому в Острозі вийшла «**Острозька Біблія**»
(1581)

– перше повне видання Біблії церковнослов'янською мовою.
Видатна пам'ятка української та європейської культури.
Друкар Іван Федорович (Федоров)

Серпень

35 років тому на базі Острозького краєзнавчого музею було засновано Державний історико-культурний заповідник м. Острога
(1981)

2 серпня

75 років від дня народження **Людмили Гурової**
(1941)

– співачка (сопрано).

З 1969 р. солістка Рівненської обласної філармонії.
Заслужена артистка України (2006)

2 серпня

55 років від дня народження **Вікторії Климентовської**
(1961)

– української письменниці.

Очолює Рівненське обласне

літературне об'єднання «Наше коло».

Працює педіатром в районній лікарні с. Дядьковичі
Рівненського району

11 серпня

180 років тому розпочалось будівництво гімназійного корпусу
(1836)

неподалік замку Любомирських.

Архітектори Бургіньйон та Мехович.

Нині приміщення Рівненського обласного краєзнавчого музею

11 серпня

100 років тому розпочав роботу
Острозький краєзнавчий музей
(1916)

14 серпня

75 років від дня народження **Василя Павлюка**
(1941–2010)

– педагога, фольклориста.

Керівник фольклорного ансамблю

«Горина» Інституту мистецтв РДГУ.

Заслужений працівник освіти України (1989)

15 серпня

460 років тому у монастирі с. Двірець (тепер Ізяславського району Хмельницької області) архімандритом Григорієм та писцем Михайлом Василевичем розпочато роботу з перекладу та написання Пересопницького Євангелія – першого з відомих перекладів Святого Письма староукраїнською літературною мовою

(1556)

16 серпня

60 років від дня народження **Зої Дідич**

(1956)

– педагога, письменниці. Голова районної організації
Народного Руху України,
голова міського осередку Союзу Українок.
Живе і працює в м. Костопіль

20 серпня

155 років від дня народження **Петра Паславського**

(1861–1943)

– лікаря, громадського діяча та благодійника.
Упродовж 40 років він працював в Острозькій земській,
потім Острозькій міській лікарні

24 серпня

25 років тому Верховною Радою України був прийнятий
Акт проголошення незалежності України. День Незалежності.
(1991)

25 серпня

25 років тому у місті Рівному було демонтовано
пам'ятник Леніну
(1991)

29 серпня

455 років тому було завершено написання **Пересопницького Євангелія**
(1561)
у Пересопницькому монастирі (тепер с. Пересопниця Рівненського району)
– видатної пам'ятки української мови та книжкового мистецтва XVI ст.

29 серпня

5 років тому в с. Пересопниця Рівненського району
відкрито **культурно-археологічний центр «Пересопниця»**
(2011)

Вересень

1 вересня

75 років з часу виходу першого номера газети **«Волинь»** у Рівному
(1941–1943).
Редактор письменник Улас Самчук

1 вересня

75 років від дня народження **Тараса Денисюка**
(1941)
– співак (тенор). Артист Рівненської обласної філармонії.
Заслужений артист України.
Уродженець с. Ясенинці Рівненського району

1 вересня

60 років з часу заснування **Рівненського державного аграрного коледжу**
(1956)

5 вересня

85 років від дня народження **Валентина Монаєнкова**
(1931)
– журналіста, поета. Проживає у Рівному

13 вересня

85 років від дня народження **Бориса Харчука**
(1931–1988)
– українського письменника.
Неодноразово побував
на Рівненщині. Автор тетралогії «Волинь»
(1965)

15 вересня

120 років від дня народження **Олексія Антонова**
(1896–1962) –
військового діяча. Генерал армії.
Жив і навчався в Острозі

16 вересня

15 років тому було започатковано щорічне
літературно-мистецьке свято «**Дерманський світильник**»
(2001)

18 (30) вересня

175 років від дня народження **Михайла Драгоманова**
(1841–1895)
– українського громадсько-політичного діяча,
літературознавця, історика, публіциста,
фольклориста, філософа.
Побував у Рівному у 70-х роках XIX ст.

20 вересня

80 років від дня народження **Григорія Дем'янчука**
(1936–2001)
– українського письменника,
літературознавця, критика, журналіста, педагога, краєзнавця.
Заслужений журналіст України (1986).
Проживав у Рівному

20 вересня

25 років тому вийшов перший номер газети «**Волинь**»
(заснована у 1941 р. письменником У. Самчуком у Рівному),
поновленої В. Червонієм (1958–2009) – політичним і громадським діячем
(1991)

21 вересня

25 років тому вийшов перший номер

Рівненської обласної газети «Рівне вечірнє»
(1991)

29 вересня

150 років від дня народження **Михайла Грушевського**
(1866–1934)

– українського історика, організатора української науки, літературознавця, соціолога, публіциста, політичного, громадського і державного діяча. Перший Президент України. У 1918 році побував на Рівненщині

Жовтень

440 років

від часу заснування князем
Василем-Костянтином Костянтиновичем Острозьким
слов'яно-греко-латинської академії в Острозі
(1576–1636)

Жовтень

170 років тому у складі Київської археографічної комісії
побував на Рівненщині Тарас Шевченко –
видатний український поет, художник, мислитель,
громадський діяч (1846)

Жовтень

75 років тому

у Рівному почав виходити журнал для дітей
«Орленя». Редактор С. Скрипник
(1941)

Жовтень

70 років тому створено

**Рівненську обласну організацію Українського
товариства охорони природи**
(1946)

6 жовтня

40 років від дня народження **Олени Єфімчук**
(1976)

– викладача, письменниці. Народилася у м. Рівне.
Навчалася у Рівненському державному
педагогічному інституті. Лауреат премії Олеса Гончара.
Проживає у Києві

11 жовтня

75 років від дня народження **Антоніни Листопад**
(1941)

– української письменниці, публіциста.
Уродженка с. Перекалі Демидівського району.
Проживала в Краснодоні на Луганщині

14 жовтня

15 років тому у Рівному на однойменній вулиці

відкрито перший в Україні **пам'ятник Симону Петлюрі**
(1879–1926)

– державному, політичному і військовому діячу,
публіцисту. Головний Отаман Армії УНР,
голова Директорії Української Народної Республіки (2001).
Автор пам'ятника П. Подолець, скульптори – В. Стасюк, В. Шолудько, архітектор
– Т. Мельничук

14 жовтня

15 років тому Патріархом Київським і всієї Руси–України
Святійшим Філаретом було освячено **Свято-Покровський собор** у Рівному
(2001)

14 жовтня

10 років тому відбулося урочисте закладання каменю
на місці будівництва пантеону **Героїв Гурбенського бою**
(2006)

20 жовтня

75 років від дня народження **Віктора Чайки**
(1941–2008)
– голови Рівненського міськвиконкому (1998–2008).
З 1975–1980 рр. – начальник Рівненського обласного автоуправління.
З 1980–1988 рр. – голова Рівненського міськвиконкому.
З 1988–1990 рр. – заступник голови Рівненського облвиконкому.
З 1990–1998 рр. – генеральний директор ЗАТ «Камаз-Транс-Сервіс». Почесний
громадянин м. Рівне

27 жовтня

85 років від дня народження **Георгія Сербіна**
(1931)
– журналіста, письменника, публіциста, краєзнавця
Редактор газети «Червоний прапор».
Заслужений журналіст України (1984). Проживає у Рівному

30 жовтня

365 років від дня смерті **Гната Старушича**
(р. н. н. – 1651)
– українського освітнього, культурного і релігійного діяча.
Був ігуменом монастиря у Гощі

Листопад

Листопад

84 роки тому керівництвом ВКП (б) та урядом СРСР
було здійснено акт **геноциду українського народу**
шляхом організації штучного масового голоду,
що призвів до багатомільйонних людських втрат
на території Української РСР та Кубані,
переважну більшість населення якої становили українці
(1932–1933)

2 листопада

25 років тому відбувся перший обласний форум представників інтелігенції, який підтримав Акт незалежності України, прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 року

4 листопада

105 років від дня народження

Романа-Дмитра Клячківського (Клим Савур)

(1911–1944)

– українського політичного і військового діяча.

Полковник УПА. Загинув на Оржівських хуторах біля Рівного

6 листопада

75 років тому в урочищі «Сосонки» (околиця Рівного) німецько-фашистськими окупантами було розстріляно 17, 5 тис. місцевих жителів (1941)

15 листопада

25 років від часу заснування регіональної краєзнавчої премії «За відродження Волині» (1991)

21 листопада

105 років від дня народження

Василя Лозового (М. М. Ходаківського)

(1911–1995)

– українського письменника.

Уродженець Рівного.

21 листопада

третя річниця **Євромайдану** – масової акції протесту у відповідь на призупинення урядом Азарова підготовки до підписання угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом (2013).

Після зміни влади на Україні події стали йменуватися «Революцією гідності» (лютий 2014)

25 листопада

125 років від дня народження **Клима Поліщука**

(1891–1937)

– українського письменника, публіциста,

автора історичних романів. У 1910 році відвідав Козацькі могили та присвятив вірші, публікації цій темі.

Загинув у Сандормосі (Карелія)

25 листопада

120 років тому було відкрито

перший сільський музей на Волині

у с. Городок (нині Рівненський район).

Засновник музею барон Федір Штейнгель

(1896)

25 листопада

90 років від дня народження **Михайла Каганова**
(1926–1976)

– композитора, педагога.

Заслужений діяч мистецтв України (1974).

Викладач Рівненського музичного училища
та Рівненського державного педагогічного інституту

30 листопада

75 років від дня народження **Анатолія Марчука**
(1941–1995) – художника-проектанта.

Член Національної спілки художників України (1987).

Проекти: обласний музично-драматичний театр,
зал камерної та органної музики та ін.

Грудень

Грудень-липень

73 роки від часу **визволення Рівненщини**
від німецько-фашистських загарбників у роки Другої світової війни
(1943–1944).

1 грудня

65 років від дня народження **Володимира Ящука**
(1951)

– краєзнавця, журналіста, поета.

Народився у с. Надчиці Млинівського району.

З 1976 року живе в Радивиліві.

Почесний член Національної спілки краєзнавців України (1995).
Лауреат регіональної краєзнавчої премії «За відродження Волині» (1995)

5 грудня

25 років тому вперше

Президент України Леонід Кравчук
дав присягу на вірність Україні і її народу
на Пересопницькому Євангелії

(1991)

19 грудня

15 років тому у Рівному, по вулиці Олени Теліги,
на будинку військового госпіталю відкрито
меморіальну дошку **Василю Тютюннику**
(1882–1919)

– військовому діячу, генерал-хорунжому Армії УНР.
Активний учасник визвольних змагань 1917–1919 рр.
Помер від тифу у Рівненському військовому госпіталі.
Похований на Дубенському кладовищі

21 грудня

80 років від дня народження **Євгена Чорного**
(1936)

– графіка. Член Національної спілки художників України (1988).
Уродженець с. Шубків Рівненського району

23 грудня

180 років від дня народження **Павла Житецького**
(1836–1911)

– українського філолога, педагога, громадського діяча.
Автор наукових досліджень і публікацій
про Пересопницьке Євангеліє

29 грудня

35 років тому постановою Ради Міністрів УРСР № 646
на Рівненщині створено **ботанічні заказники** загальнодержавного
значення (1981) :

- «Озерський» – на території Людинської та Лісівської сільських рад
Дубровицького району;
- «Сварицевицький» – на території Сварицевицької сільської ради Дубровицького
району;
- «Золотинський» – на території Висоцької та Людинської сільських рад
Дубровицького району.
- «Вичівський» – на території Вишівської сільської ради Зарічненського району.

1 січня
85 років від дня народження Анатолія Грицяя
(1931–2003)
– педагога, композитора, кобзаря. Голова Рівненського осередку
Національної спілки кобзарів України.
Викладач Рівненського училища мистецтв і культури

Народився 1 січня 1931 р. у с. Жовтневе Коропського району Чернігівської області. У 1952 р. закінчив Київське музичне училище. У 1957 р. – Київську консерваторію ім. П. І. Чайковського. З 1957 р. працював викладачем бандури у Рівненському музичному училищі. Працював у Рівненському державному педагогічному інституті, Рівненському державному інституті культури, Рівненській дитячій музичній школі ім. М. Лисенка. Був артистом оркестру Державного народного хору ім. Г. Верьовки та ансамблю України ім. П. Вірського. Із 1958 р. – організатор і керівник квартету бандуристок у складі Є. Ігнат'євої, Н. Марчук, Н. Грицяй, Є. Висоцької та капели бандуристок при Будинку художньої самодіяльності профспілок.

Анатолій Грицяй – організатор і керівник «Вечорів бандури», які проходили у Рівненському музичному училищі. Учасник творчих звітів композиторів Рівненщини, член журі обласних конкурсів та Першого всеукраїнського фестивалю кобзарського мистецтва ім. Костя Місевича (Дубно, 2000). Його творчий доробок складають понад 30 власних композицій та велика кількість обробок народних пісень, оранжувань. Близько ста його випусників працюють в Україні та за її межами. Він був активним дописувачем до обласних газет на теми мистецького життя. Активіст Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. Помер 12 вересня 2003 р. Похований у Рівному.

Література про А. Грицяя

- Белова О. Пам'яті Анатолія Грицяя / О. Белова // Волинь. – 2007. – 27 квіт. – С. 12
Белова О. Пам'яті бандуриста і педагога / О. Белова // Рівнен. діалог. – 2007. – 11 трав. – С. 6.
Гордич В. З кобзою навіки в серці / В. Гордич // Сім днів. – 2004. – 12 берез. – С. 2.
Дацков А. Анатолій Грицяй : літературно-мистецький портрет / А. Дацков. – Рівне, 2000. – 32 с.
Павловська К. Кобзарі – еліта українського народу / К. Павловська // Наук. записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2013. – Вип. XI. – С. 36–41.
Тільки в українській пісні кожне слово гоїть // Волин. відом. – 2004. – Ч. 2/3. – С. 22.

15 січня
145 років від дня народження Агатангела Кримського
(1871–1942)
– вченого-сходознавця, славіста, історика літератури,
письменника, публіциста та перекладача.
Навчався в Острозькій академії

Агатангел Юхимович Кримський народився 15 січня 1871 року у м. Володимир-Волинський (Волинська область) у родині вчителя історії та географії Кримського Юхима Степановича. Походив з татарського роду. У дитячі роки його батьки переїхали у Звенигородку Київської губернії (тепер Черкащина). У трирічному віці навчився читати, а через два роки батько віддав його у місцеве училище, де Агатангел провчився п'ять років (1876–1881). Після навчання у протогімназії в Острозі (1881–1884) та Другій київській гімназії (1884–1885) вступив за конкурсом у Колегію Павла Галагана (1885–1889). У ті роки опановує іноземні мови: польську, французьку, німецьку, англійську, грецьку,

італійську, турецьку, латинську. Всього А. Кримський знав шістдесят мов.

У колегії познайомився з Павлом Житецьким, Михайлом Драгомановим, які пробудили в ньому любов до української мови, літератури. У 1889–1892 рр. навчався у Лазаревському інституті східних мов у Москві. У 1892–1896 рр. Кримський пройшов повний курс славістичних студій на історико-філологічному факультеті Московського університету. 1896 року молодий науковець склав магістерські іспити з арабістики у Петербурзькому університеті та зі слов'янської філології у Московському університеті.

Після закінчення Московського університету Кримський одержав від Лазаревського інституту дворічну стипендію для поїздки в Сирію та Ліван. Після повернення з поїздки 1898 року Кримський працює в Лазаревському інституті, викладає курси семітських мов, веде курс перекладу з російської мови на арабську, читає лекції з історії арабської літератури. З 1901 року очолює кафедру арабської лінгвістики, стає професором арабської літератури та історії мусульманського Сходу.

У 1918 році переїхав до Києва, де став секретарем заснованої гетьманом Павлом Скоропадським Української Академії наук. В Академії наук він також очолював історико-філологічний відділ, кабінет арабо-іранської філології, комісію словника живої мови, комісію історії української мови, діалектологічну та правописну комісії. З 1921 року він також був директором Інституту української наукової мови.

У жовтні 1921 року брав участь у Першому Всеукраїнському Церковному Соборі, який підтвердив автокефалію Української автокефальної православної церкви. У 1918–1921 роках працює професором всесвітньої історії у Київському університеті. Водночас був редактором «Записок Історично-філологічного відділу Української академії наук», з 8 серпня 1925 року – головою Київського філіалу Всеукраїнської асоціації сходознавства, створеного при ВУАН.

У Києві Агатангел Кримський плідно працював лише у 1918–1928 роках. З 1929 року його почали переслідувати, позбавляти посад. У 1930-х роках Кримський був практично усунений від науково-викладацької роботи в академічних установах України. 20 липня 1941 року Кримського було заарештовано співробітниками НКВС, звинувачено в антирадянській націоналістичній діяльності і ув'язнено в одній із тюрем НКВС в Кустанай (Казахстан). 25 січня 1942 року вчений помер у лазареті Кустанайської загальної тюрми № 7. Реабілітований у 1960 році.

Література про А. Кримського

Бобровницька Т. Видатний вчений та мовознавець навчався і в Острозі / Т. Бобровницька // Замкова гора. – 2006. – 4 лют. – С. 6.

Геращенко М. В. Кримський А. Ю. (1871–1942) / М. В. Геращенко // Українські бібліографи : біогр. відом., проф. діяльність, бібліогр. / авт.-уклад. Н. І. Абдуллаєва. – К. : НПУ, 2011. – Вип. 3. – С. 67–69.

Гладуненко О. В. Остріг Агатангела Кримського / О. В. Гладуненко // Велика Волинь : минуле і сучасне : тези другої регіон. наук.-теорет. конф. 18–20 груд. 1992 р. – Рівне, 1992. – С. 40–42.

Губарев В. К. А. Кримський / В. К. Губарев // Губарев В. К. Історія України : універс. іл. довід. / В. К. Губарев. – Донецьк : Бао, 2008. – С. 266.

24 січня

**55 років від дня народження Олександра Ірванця
(1961)**

– українського письменника, драматурга, перекладача, літературного критика.

Навчався у середній школі № 18 м. Рівне.

Закінчив Дубенське педагогічне училище.

Автор роману «Рівне/Ровно (стіна)»

Народився 24 січня 1961 р. в Львові. Закінчив Рівненську середню школу № 18. Навчався у Дубенському педагогічному училищі. Закінчив Московський літературний інститут ім. Максима Горького. Лауреат премії Фонду Гелен Щербань-Лапіка (США) 1995 р., стипендіат Академії Шльосс Солітюд (Німеччина) 1995 р., член журі театрального фестивалю «Боннер Бієннале» (2000, 2002), стипендіат Фулбрайтівської програми (2005–2006), стипендіат Літературного Колоквіуму м. Берлін (Німеччина, 2009), фіналіст літературної нагороди Angelus (2007), член білоруського ПЕН-клубу та ін. Автор збірок поезій «Вогнище на дощі» (1987), «Тінь великого класика» та інші вірші» (1991), «Пісні війни» (2014) та ін., книг прози «Рівне/Ровно. (Стіна)» (2002), «Очамимря» (2003), «Хвороба Лібенкрафта» (2010), публіцистики «П'яте перо» (2011). Живе і працює у Києві.

Література

Твори

Ірванець О. В. Вогнище на дощі // Ірванець О. В. Вогнище на дощі. Неборак В. В. Бурштиновий час. Рачинець С. П. Запах вітру : поезії. – Л. : Каменяр, 1987. – 118 с.

Ірванець О. Вірші останнього десятиліття 1991–2000 / О. Ірванець. – Л. : Кальварія, 2001. – 32 с. – (Ковчег).

Ірванець О. Очамимря : повість та оповідання / О. Ірванець. – К. : Факт, 2003. – 184 с.

Ірванець О. Лускунчик–2004 : п'єси, вірші / О. Ірванець. – К.: Факт, 2005. – 207 с.

Ірванець О. Преамбули й тексти : зб. поезій / О. Ірванець. – К. : Факт, 2005. – 76 с.

Ірванець О. Рівне/Ровно (Стіна) : Нібито роман / О. Ірванець. – К. : Факт, 2006. – 155 с.

Ірванець О. Загальний аналіз : оповідання, повість / О. Ірванець. – Х. : Фоліо, 2010. – 219 с. – (Графіті).

Ірванець О. Хвороба Лібенкрафта : Morbus dormatorius adversus : понурий роман / О. Ірванець. – Х. : Фоліо, 2010. – 187 с. – (Графіті).

Ірванець О. П'яте перо : публіцистика / О. Ірванець. – Луцьк : Твердиня, 2011. – 196 с.

Ірванець О. Якось в Америці / О. Ірванець // 13 сучасних українських п'єс / упоряд. Н. Козачук. – К. : Преса України, 2013. – С. 201–244.

Ірванець О. Пісні війни : вірші останніх років / О. Ірванець. – К. : Дух і літера, 2014. – 40 с.

Ірванець О. Олександр Ірванець – боєць постмодернової революції / О. Ірванець // Рівне вечірнє. – 2005. – 31 берез. – С. 19.

Література про О. Ірванця

Бондар В. Олександр Ірванець презентував у Рівному «Пісні війни» / В. Бондар // Львонокомбінат. – 2014. – 7 листоп. – С. 13.

Ірванець О. Роздвоєність української душі треба лікувати делікатно / О. Ірванець ; записала О. Корнійчук // Сім днів. – 2006. – 4 серп. – С. 16.

Олександр Ірванець // Літературна Рівненщина : антологія. – Рівне, 2010. – Вип. 2. – С. 138.

Павлюк Т. Олександр Ірванець – один із найуспішніших письменників України / Т. Павлюк // Вільне сл. – 2012. – 12 січ. – С. 3.

25 січня
210 років від дня народження
Ореста Новицького
(1806–1884)

**– церковного і освітнього діяча, філософа.
У 1816–1821 рр. навчався в Острозькому духовному училищі**

Народився 25 січня 1806 р. в селі Пилипи на Волині (тепер Чуднівський район Житомирської області) в заможній багатодітній родині. Походив з волинського шляхетського роду. Початкову освіту та виховання отримав вдома. Наслідуючи сімейні традиції, Орест, як і його старші брати, отримав православну освіту. З 1817 р. навчався в Острозькому духовному училищі, з 1827 р. – в Київській духовній академії. Закінчивши академію в 1831 р., працював там доцентом, а в 1834–1850 рр. – професором Київського університету (викладав філософію, психологію і логіку).

Автор підручників з психології (1840) та логіки (1841, 1844). Декан першого відділення філософського факультету (1838–1841, 1845–1850). З 1850 р. у зв'язку з обмеженнями викладання гуманітарних наук і, зокрема, заборонаю викладання філософії в Російській імперії, залишив посаду та викладацьку діяльність. До 1869 р. працював цензором Київського цензурного комітету. Активну наукову діяльність залишив у 1860-х рр. Помер 4 червня 1884 р., похований на Замковій горі в Києві.

Література про О. Новицького

Причепій Є. М. Філософія : підручник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – К., 2005. – 278 с.

Смирнов А. Перший професор філософії Київського університету Орест Новицький – вихованець духовної семінарії в Острозі / А. Смирнов // Остроз. краєзн. зб. – Острог, 2004. – Вип. 1. – С. 58–68.

8 лютого

70 років від дня народження Раїси Тишкевич (1946)

**– педагога, краєзнавця, директора Сарненського історико-етнографічного музею.
Заслужений працівник культури України (1993)**

Народилася 8 лютого 1946 р. в с. Студянка Дубенського району Рівненської області. Навчалася в Смизькій середній школі Дубенського району. Після закінчення вступила до Кременецького державного педагогічного інституту. Викладала математику у Сатіївській середній школі, Плосківській восьмирічній школі. З 1970 р. по 1974 р. працювала вчителем математики у Сарненському СПТУ № 21. З 1974 р. очолює Сарненський історико-етнографічний музей. У 1988 році нагороджена обласною премією ім. Бориса Тена, у 1997 році – регіональною краєзнавчою премією «За відродження Волині».

Література

Твори

Тишкевич Р. К. Сарни : іст.-краєзн. нарис / Р. Тишкевич. – Костопіль : Роса, 2004. – 84 с.

Тишкевич Р. Фольклорно-етнографічний ансамбль «Троян» села Люхча Сарненського району / Р. К. Терешко (Р. К. Тишкевич), С. І. Шевчук. – Рівне, 1987. – 4 с.

Тишкевич Р. Українська вишивка: на прикладі поліського краю / Р. Тишкевич // Декоративно-прикладне мистецтво Рівненщини : (колект. моногр.) / упоряд. В. Г. Виткалов. – Рівне : М. Дятлик, 2010. – С. 34–41.

Література про Р. Тишкевич

Тишкевич Раїса Костянтинівна // Хто є хто у Рівному. – Рівне : Перспектива, 2001. – С. 192–194.

Музейні фахівці Рівненщини : біобібліогр. покажч. / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; уклад.: Н. М. Кожан, Л. М. Малишева ; консультант: В. М. Мушировський ; ред.: О. Л. Промська, З. М. Тирак, Л. Г. Сахнюк. – Рівне : В. А. Лапсюк, 2014. – С. 151–153. – (Дослідники Рівненського краю).

18 лютого

**160 років від дня народження Софії Русової
(1856–1940)**

– громадської і культурно-освітньої діячки, педагога. Засновниця українського жіночого руху у Східній Україні. У 20-х роках ХХ ст. побувала на Рівненщині

Народилася 18 лютого 1856 р. в с. Олешня (нині село Ріпкинського району Чернігівської області). Закінчила гімназію в Києві (1871). Відкрила перший у місті і другий у Росії дитячий садок, працювала в закладах освіти, брала активну участь у діяльності української громади в Санкт-Петербурзі (1874–1876). Підтримувала зв'язок з народовольцями, багато разів зазнавала обшуків та арештів. Активна учасниця українського національного руху, популяризаторка ідеї націоналізації шкільної та позашкільної освіти в Україні.

На Всеукраїнському національному конгресі 1917 р. обрана до Української Центральної Ради. Була засновником і керівником Всеукраїнської учительської спілки (1917–1918) та організатором товариства «Просвіта», курсів українознавства, підготовки підручників для українських шкіл. У 1920 р. працювала викладачем педагогіки Кам'янець-Подільського університету. У 20-х рр. ХХ ст. побувала на Рівненщині. Після еміграції за кордон 1922 р. активно продовжувала громадську і педагогічну діяльність у Польщі, 1923 р. – у Празі (Чехословаччина).

Померла у Празі 1940 р., похована на місцевому кладовищі.

Література про С. Русову

Гонюкова Л. Педагог і громадська діячка Софія Русова / Л. Гонюкова, Т. Конончук // Українки в історії / за ред. В. Борисенко. – К. : Либідь, 2004. – С. 72–77.

Деменчук Л. Педагогічна спадщина С. Ф. Русової / Л. Деменчук // Нова пед. думка. – 2006. – № 1. – С. 118–120.

Мельничук М. Виховний ідеал С. Русової / М. Мельничук // Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України : зб. наук. пр. – Острог, 1997. – С. 137–144.

Онищенко Н. Українська доля Софії Русової / Н. Онищенко // Слово Просвіти. – 2006. – № 7. – С. 7.

Тому що мудра // Знаменні дати : щорічник. – К., 2006. – С. 28–33.

Шендеровський В. Видатна просвітянка // Нехай не гасне світ науки / В. Шендеровський ; за ред. Е. Бабчук. – К. : Рада, 2003. – С. 279–287.

26 лютого

**85 років від дня народження Володимира Толканьова
(1931-2003)**

– педагога, композитора.

Заслужений діяч мистецтв України (1981).

Професор, завідувач кафедри диригування.

Член обласної асоціації композиторів Всеукраїнської музичної спілки

Народився 26 лютого 1931 р. в м. Омськ (Росія). У 1948–1954 рр. навчався на диригентсько-хоровому відділі Одеського музичного училища. З 1954 по 1959 р. навчався на диригентсько-хоровому відділенні Одеської державної консерваторії ім. А. В. Нежданової. З 1959 по 1966 р. викладав у Рівненському музичному училищі. З 1966 р. розпочав роботу на музично-педагогічному факультеті Рівненського педагогічного інституту (тепер Рівненський державний гуманітарний університет). З 1976 по 1978 р. – голова самодіяльних композиторів Рівненщини. Серед його учнів відомі співаки і композитори, народні артисти України М. Гнатюк, Н. Свобода, Є. Кухарець. Помер 30 березня 2003 р. у Рівному.

Література про В. Толканьова

- Голоденко З. Zenit творчості / З. Голоденко // Зміна. – 1985. – 12 лют.
- Дацков А. Творчі злети хормейстера, композитора, педагога / А. Дацков // Нар. творчість. – 2001. – січ.–берез.
- Корейчук М. Композитори Рівненщини / М. Корейчук, Б. Столярчук. – Рівне, 1995. – С. 54.
- Незабутні постаті хорового мистецтва Рівненщини : зб. нарисів / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2010. – С. 205–243.
- Столярчук Б. Й. Митці Рівненщини : енцикл. довід. / Б. Й. Столярчук. – Рівне : Ліста, 1997. – С. 31.
- Столярчук Б. З дзвінкаго джерела / Б. Столярчук. – Рівне, 1991. – С. 53–54.
- Ясинська А. Співає народна капела / А. Ясинська // Червон. прапор. – 1978. – 24 жовт.

Березень

40 років від часу заснування Рівненської обласної бібліотеки для молоді

Рівненська обласна бібліотека для молоді – регіональна бібліотека, яка здійснює пріоритетне бібліотечно-інформаційне обслуговування молоді віком 15–28 років, а також інших вікових категорій користувачів. Бібліотека тісно співпрацює з навчальними закладами регіону, державними та громадськими структурами, що займаються проблемами молоді. Також бібліотека є обласним методико-консультаційним центром для бібліотек всіх систем та відомств, які обслуговують юнацтво та молодь на Рівненщині. Бібліотека організовує семінари, конференції, курси, надає консультаційно-методичну допомогу на місцях, займається видавничою діяльністю.

Згідно рішення виконкому Рівненської обласної Ради депутатів трудящих бібліотека була заснована в березні 1976 року (розташована в м. Рівне за адресою Київська, 18 – біля зупинки міського громадського транспорту «Автовокзал»). Бібліотеці було виділено приміщення по вулиці К. Лібкнехта, 18 (нині Київській) площею 1099 кв. м., де вона знаходиться і понині.

У травні 1977 р. бібліотека прийняла перших своїх читачів, кількість яких на кінець року склала понад 3 000. Фонд бібліотеки формувався з першої книги і на початок 1978 р. складав майже 10 000 примірників видань, які були розраховані в першу чергу на провідні групи читачів: учнів шкіл та ПТУ, студентів технікумів та вузів, працюючу молодь. У 1986 р. творчий колектив бібліотеки складає 33 працівники, які обслуговують майже 14,5 тис. читачів, а бібліотечний фонд за 10 років зріс у 12 разів, склавши майже 123 тис. примірники видань універсального змісту. Бібліотека має мережу нестационарного обслуговування читачів юнацького віку, яка становить 8 пунктів видачі літератури.

На початку 90-х рр. ХХ ст. бібліотека розпочала надання платних послуг. Спочатку

це були послуги звукозапису та видача літератури через нічний абонемент. З часом спектр платних послуг розширився. У 2001 р. бібліотека за грантові кошти Міжнародного фонду «Відродження» презентує в мережі інтернет власний ресурс – інформаційний портал «Молодь Рівненщини». У 2002 р. в бібліотеці відкрито інтернет-центр на 5 автоматизованих робочих місць при фінансовій підтримці Ради Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів (IREX) за «Програмою розширення доступу та навчань в Інтернеті» (ІАТР). З 2003 р. розпочалася комп'ютеризація бібліотеки; створено сайт; формується електронний каталог книг, електронна картотека статей, бібліографічні бази даних різної тематики. В 2008 р. бібліотека взяла участь у корпоративному проекті трьох обласних бібліотек Рівненщини по створенню сайту «Освітній навігатор» з метою формування інформаційно-освітнього інтернет-середовища на допомогу педагогам, учням і батькам. В червні 2010 р. презентовано новий сайт бібліотеки, а з вересня розпочато штрихкодування нових надходжень літератури та електронна ретроспекція бібліотечного фонду, згодом – періодичних видань. Ресурси бібліотеки поповнились медіафайлами різної тематики як основи майбутньої універсальної електронної бібліотеки.

З 2011 р. бібліотека бере активну участь в різноманітних конкурсах проектів програми «Бібліоміст» та вже отримала грантову підтримку: на реалізацію проекту «Ти в світі не один» (інформаційна підтримка і сприяння соціально-правовій адаптації вихованців притулку для дітей із залученням волонтерів-студентів); для відкриття центру вільного доступу до інтернету в рамках IV раунду конкурсу «Організація нових бібліотечних послуг на основі безкоштовного доступу до інтернету» (листопад 2013 р.); для проведення на базі бібліотеки ярмарку професій та вакансій «Будуємо успішну кар'єру разом» для студентів коледжів м. Рівне та учнів сільських шкіл (квітень 2014 р.).

Література про Рівненську обласну бібліотеку для молоді

Вавренюк Л. Управлінські рішення з вдосконалення фонду Рівненської обласної бібліотеки для юнацтва / Л. Вавренюк, В. Жук, М. Вербець // Звітна наук. конф. викл., аспірантів, співробітників і студ. РДГУ, 24–26 лютого 2010 р. : секція «Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії» / відп. ред. В. М. Жук. – Рівне, 2010. – С. 48–50.

Вербець М. Інтелектуальний молодіжний центр / М. Вербець // Вільне сл. – 2006. – 30 берез. – С. 2.

Вербець М. Книга і молодь / М. Вербець // Вільне сл. – 2005. – 4 жовт. – С. 7.

Вербець М. РОБЮ – 35 років наполегливої праці / М. Вербець ; розмовляв В. Присяжнюк // Рівнен. репортер. – 2011. – 18 трав. – С. 15.

Вербець М. Соціальні та морально-етичні орієнтири у формуванні світогляду молоді / М. Вербець // Духовно-творчий потенціал студ. молоді : психолого-пед. пробл. формування та реалізації : матеріали 3-ї Всеукр. наук.-метод. конф. – Рівне : РДГУ, 2006. – С. 180–181.

Горицька В. Бібліотека – це не тільки книги... / В. Горицька // Вільне сл. – 2004. – 8 жовт. – С. 15.

Кирнична К. Удосконалення бібліотечного обслуговування користувачів Рівненської обласної бібліотеки для юнацтва / К. Кирнична, М. Вербець, В. Жук // Звітна наук. конф. викл., аспірантів, співробітників і студ. РДГУ, 25–27 лютого 2008 р. : секція «Актуальні проблеми бібліотекознавства і бібліографії» / відп. ред. В. М. Жук. – Рівне : РДГУ, 2008. – С. 45–46.

Ступчук А. Волонтери [спеціалісти Рівненської обласної бібліотеки для юнацтва] допоможуть дітям-сиротам долучитись до сучасних технологій / А. Ступчук // Рівне Експрес. – 2011. – 11 серп. – С. 3.

1 березня
60 років від дня народження Миколи Тимчака
(1956)
– поета, прозаїка, художника, скульптора, композитора.
Член Національної спілки письменників України.
Проживає у м. Дубно

Художник-живописець, іконописець, різьбяр по дереву і каменю, скульптор. Композитор і виконавець пісень. Народився 1 березня 1956 року у с. Велика Березовиця Тернопільської області. Працював у Мокринській школі Дубенського району, у Дубровицькій районній газеті «Поліський маяк». Викладач Дубенського училища культури та мистецтва. Працював на адміністративній роботі в м. Дубно. Письменник, член Національної спілки письменників України. Лауреат літературних премій ім. В. Поліщука та ім. М. Островського. У 1987 р. вийшла перша збірка поезій «Співаниця». Його поетичні твори перекладалися багатьма мовами світу.

Література

Твори

- Тимчак М. Співаниця : поезії / М. Тимчак. – К. : Рад. письменник, 1987. – 86 с.
Тимчак М. Сніги : (поезії) / М. Тимчак. – Л. ; Дубно, 2004. – 94 с.
Тимчак М. Визволи нас від лукавого : новели / М. Тимчак. – Дубно, 2009. – 144 с.
Тимчак М. Бавило : вірші для дошк. та молодш. шк. віку / М. Тимчак. – Рівне : Овід, 2006. – 28 с.

Література про М. Тимчака

- Пашук І. Млинівщина літературна / І. Пашук. – Рівне : Азалія, 1992. – С. 58.
Літератори Рівненщини : довідник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : Азалія, 1995. – С. 51.
Літературна Рівненщина : антологія / упоряд. Л. Рибенко. – Рівне, 2010. – С. 422–425.
Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2011. – С. 323.

7 березня
80-років від дня народження Ярослава Ісаєвича
(1936)
– історик, доктор історичних наук, професор, академік АН України.
Заслужений діяч науки і техніки України.
Народився в с. Верба Дубенського району

Народився 7 березня 1936 р. в с. Верба Дубенського району Рівненської області. Навчався в середній школі м. Стрий Львівської області. Закінчив історичний факультет Львівського університету (1957). У 1957–1958 рр. працював старшим лаборантом кафедри історії південних і західних слов'ян Львівського університету. З 1958 р. – в інституті суспільних наук АН УРСР (нині Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України). В 1989 р. обраний директором Інституту суспільних наук АН УРСР. Академік-секретар Відділення історії, філософії та права НАН України (1993–1998). У 1993–1999 рр. – голова Міжнародної асоціації українців. Голова Національного комітету істориків. Професор-гість відділення славістики і науковий співробітник Українського наукового інституту Гарвардського університету (США) (1988–1990).

Література про Я. Ісаєвича

Ісаєвич Ярослав Дмитрович // Енциклопедія історії України. Т. 3: Е–Й. – К. : Наук. думка. – С. 536–537.

Книговедение : енциклопед. словарь / ред. кол.: Н. М. Сикорский [и др.]. – М. : Сов. энциклопедия, 1982. – С. 216.

Пашук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пашук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 75–76.

Пашук І. Родом із Верби / І. Пашук // Вільне. сл. – 1996. – 6 берез. – С. 5.

19 березня

**120 років від дня народження Якуба Гофмана
(1896–1964)**

**– педагога, історика, дослідника Волині. У 1930–1939 рр. видавав у Рівному
«Рочнік Волинський» польською мовою**

Народився 19 березня 1896 р. в м. Коломия Івано-Франківської області. Закінчив школу і гімназію у м. Ясло Краківського воєводства (Польща). Учасник Першої світової війни. З 1921 р. працював вчителем. У 1923 р. переїхав до Рівного. Брав активну участь у суспільно-громадському житті краю. У 1930–1939 рр. видав вісім томів «Рочніка Волинського». З приходом радянської влади був депортований до Горьковської області (Росія), потім заарештований НКВС і ув'язнений. Після амністії був представником Польського посольства в армії генерала В. Андерса. З 1950 р. жив і працював у Лондоні (Англія). Помер 27 грудня 1964 р.

Література про Я. Гофмана

Зіневич Є. 100-а річниця Якуба Гофмана / Є. Зіневич // Сім днів. – 1996. – 16 берез.

Мушировський В. Видатні громадські та культурні діячі краю в дослідженнях Рівненського краєзнавчого музею / В. Мушировський // Діячі науки і мистецтва рідного краю у розвитку української національної культури : зб. матеріалів і тез наук. конф., 29–30 верес. 1998 р. – Рівне, 1998. – С. 65.

Пашук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пашук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 46.

5 квітня

**75 років від дня народження Святослава Праска
(1941)**

**– українського письменника, культурного і громадського діяча.
Організатор та перший голова костопільського товариства «Просвіта».
Уродженець с. Кургани Березнівського району**

Народився 5 квітня 1941 р. в с. Кургани Березнівського району Рівненської області. Закінчив Березнівську середню школу № 1. Після повернення батька із заслання до Сибіру сім'я змушена була виїхати на Донбас. Закінчив географічний факультет Львівського університету ім. Івана Франка. Брав участь у культурологічних та українських національно-відроджувальних процесах шістдесятницького руху, за що зазнав переслідувань.

Із 1965 року живе у м. Костопіль. Організатор і перший голова районного Товариства «Просвіта». Голова Костопільської районної організації РУХу та голова депутатських фракцій НРУ, УНР та «Наша Україна» у районній раді. Брав активну участь у розбудові й утвердженні УПЦ Київського Патріархату на Костопільщині. Лауреат літературних премій ім. Григорія Чубая та ім. Світочів. Член Національної спілки

письменників України. Автор поетичних збірок та романів.

Література

Твори

- Праск С. Незамолений гріх: поезії / С. Праск. – Ровно, 1991. – 74 с.
Праск С. Купава: поезії / С. Праск. – Рівне, 1992. – 99 с.
Праск С. Піднебесний птах: поезії / С. Праск. – Рівне : Азалія, 2000. – 72 с.
Праск С. Межа: роман / С. Праск. – Рівне : Азалія, 2000. – 194 с.
Праск С. Здобути або не бути: історичним роман-трилогія / С. Праск. – Рівне : Азалія, 2003. – 688 с.
Праск С. Живиця : роман / С. Праск. – Костопіль, 2004. – 164 с.
Праск С. Столочене жито : роман : в 3 кн. / С. Праск. – Рівне : Азалія, 2005–2008.
Праск С. Коріння і насіння : родинний роман-спогад / С. Праск. – Рівне, 2009. – 154 с.
Праск С. Батьківські криниці : вибрані твори / С. Праск. – Рівне, 2011. – Т. 1. – 328 с.

Література про С. Праска

- Літературна Рівненщина : антологія / упоряд. Л. Рибенко. – Рівне, 2010. – С. 326–332.
Пашук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пашук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 149.

12 квітня

130 років від дня народження Михайла Носаля (1886–1950)

– травознавця, священника.

**З 1935 по 1950 рр. був настоятелем Свято-Успенської церкви м. Рівне.
Почесний громадянин м. Рівне**

Народився 12 квітня 1886 р. поблизу м. Люблін (Польща) в українській родині. Закінчив духовне училище, семінарію. Служив священником на Холмщині, Могилевщині, Волині. Михайло Андрійович захоплювався рослинознавством, знав латину, польську, німецьку, французьку мови, мав велику бібліотеку, в якій були зібрані книги з хімії, фармації, фізіології людини. У 1926 р. травник Михайло Носаль був учасником рільничої виставки у Познані, де його нагородили срібною медаллю. Згодом він одержав похвальний лист від міністра сільського господарства Польщі за участь у промислово-рільничій виставці у Володимирі-Волинському в розділі «Плантації лікарських рослин».

У 1929–1935 рр. – священник у Дубно, настоятель Свято-Іллінського собору. З 1935 р. – у Рівному, священник Свято-Успенської церкви.

У 1942 р. вийшла книга Михайла Носаля «Волинські скарби – рослини лікарські (збір, сушка, переховування та застосування в медицині науковій та народній): підручник для народу». У 1958 р. побачила світ книга «Лікарські рослини і способи їх застосування в народі». Автори: Михайло Андрійович Носаль і його син Іван Михайлович Носаль. Помер М. Носаль у 1950 р.

2001 року у м. Рівне на подвір'ї Свято-Успенської церкви, де Михайло Носаль служив протоієреєм останні 15 років свого життя, поряд із дзвіницею на його честь встановлено пам'ятний знак.

Література про М. Носаля

Басараба В. У Божому світі немає нічого випадкового / В. Басараба // Вільне сл. – 2006. – 20 квіт. – С. 1, 18.

Данильчук Г. Ф. Кожне дерево з плоду свого пізнається / Г. Ф. Данильчук // Данильчук Г. Ф. Рівне у долях його мешканців / Г. Ф. Данильчук. – Рівне : М. Дятлик, 2012. – С. 5–17.

Данильчук Г. Добрий слід на землі / Г. Данильчук // Сім днів. – 2006. – 7 квіт. – С. 9.

Дем'янчук О. Боже і мирське – на службу людям / О. Дем'янчук // Вісті Рівненщини. – 2006. – 21 квіт. – С. 14.

Доленко С. Увічнили знатних травознавців / С. Доленко // Рівне Час. – 25 січ. – С. 7.

Конопелько В. Травознавцям приурочили / В. Конопелько // Вільне сл. – 2010. – 23 берез. – С. 7.

Михайло Носаль // Імідж. – 2003. – № 11 (черв.). – С. 14.

Уваги до книжки М. і І. Носалю – лікарські рослини // Літопис Волині : наук.-попул. зб. волинезнавства. – Вінніпег (Канада) : Т-во «Волинь». – 1962. – Ч. 6. – С. 89–90.

Нагорна І. Пам'ятка про знаменитого народного цілителя / І. Нагорна ; спілкувався Ю. Береза // Вільне сл. – 2009. – 15 жовт. – С. 13.

Носаль М. А. Волинські скарби-лікарські рослини / М. А. Носаль ; упоряд. І. Нагорна. – Рівне : Азалія, 2009. – 60 с. – (Бібліотечка літературного музею Уласа Самчука в Рівному ; число 7).

Цимбалюк Є. П. Від рослини до людини – як від серця до серця // Обірвана молитва за Україну / Є. П. Цимбалюк. – Рівне : Рівнен. друк., 2009. – С. 111–122.

Шморгун Є. Поруч з Іваном Носалем / Є. Шморгун // Погорина : літ.-мист. альм. – Рівне : Азалія. – 2002. – Вип. 4. – С. 113–116.

16 квітня

90 років від дня народження Бориса Возницького (1926–2012)

– українського мистецтвознавця, музеєзнавця.

Директор Львівської національної галереї мистецтв, академік Української академії мистецтв, Герой України (2005),

лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка (1990),

заслужений працівник культури України та Польщі,

президент Українського національного комітету

Міжнародної ради музеїв (ICOM),

доктор honoris causa.

Почесний громадянин м. Дубно

Народився 16 квітня 1926 р. в с. Ульбарів Волинського воєводства (нині Дубенський район Рівненської області). Був студентом училища імені Труша, навчався у Ленінградській академії мистецтв (факультет історії мистецтв). Розпочав свою діяльність у Винниках і був натхненником створення Винниківського історико-краєзнавчого музею. У 1960–1962 рр. працював заступником директора Музею українського мистецтва у Львові. Згодом призначений на посаду директора Львівської картинної галереї. Організатор численних історико-художніх виставок, у тому числі великої експозиції «Гетьман Іван Мазепа: Погляд крізь століття» (2003), виставки «Іван Виговський особа і час», «Розп'яття» (до 2000-річчя від народження Христа). Був популяризатором спадщини Іоана Георгія Пінзеля, ініціатором створення музеїв першодрукаря Івана Федорова, музею-садиби «Русалки Дністрової», Музею-садиби Шашкевича, Музею найдавніших пам'яток Львова, Музею Пінзеля. Створив туристичний маршрут «Золота підкова», до якого входять Олеський, Золочівський, Підгорецький, Свірзький замки.

Активна пам'яткохоронна діяльність Б. Возницького розпочалася у 1960-ті рр. За неповними підрахунками він і його колеги врятували близько 36 000 творів мистецтва, серед яких gobелени, меблі, картини, вівтарі, мармурові і дерев'яні скульптури, предмети ужиткового мистецтва тощо.

Загинув в автокатастрофі 23 травня 2012 р. Похований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Згідно з наказом Міністерства культури України від 12 квітня 2013 р. Львівській національній галереї мистецтв присвоєно ім'я Бориса Возницького. Заснована українська недержавна премія для відзначення осіб, котрі зробили вагомий внесок у розвиток музейної справи в Україні – Премія ім. Бориса Возницького «За вагомий особистий внесок у розвиток музейної справи».

Література про Б. Возницького

- Борис Возницький – майстер часу // Замок. – 2011. – 14 квіт. – С. 5.
- Борис Возницький: «У мене таке життя, що не знаю, де сьогодні ночуватиму...» / Б. Возницький // Наше дзеркало. – 2013. – 22 трав. – С. 9.
- Лубківський Р. «Він був зв'язковий культури між епохами і поколіннями...» / Р. Лубківський // Уряд. кур'єр. – 2013. – 23 трав. – С. 8.
- Нестеренко А. Почесний громадянин / А. Нестеренко // Замок. – 2011. – 21 квіт. – С. 4.
- Львівська галерея носитиме ім'я нашого земляка // Скриня. – 2013. – 18 квіт. – С. 6.
- Пам'яті Великої Людини – Бориса Возницького присвячується // Замок. – 2012. – 30 трав. – С. 3.
- Про почесного громадянина міста Дубна // Замок. – 2013. – 18 квіт. – С. 8.
- Світла пам'ять Борисові Возницькому // Оберіг. – 2012. – 31 трав. – С. 1.
- Супрун А. Про таких діячів знімають фільми / О. Супрун // Дзеркало. – 2014. – 29 трав. – С. 14.
- У Квітневому [Дубенського району] відкрили меморіальну дошку Борису Возницькому // Рівнен. правда. – 2013. – 4 лип. – С. 3.
- Філевич Н. Романтик минулого століття / Н. Філевич // Укр. вісн. – 2005/2006. – № 4/5 (11/12). – С. 158–163.
- Харкава Н. Борис Возницький: найстарший і найбагатший директор України / Н. Харкава // Рівне Час. – 2007. – 26 лип. – С. 3.
- Цимбалюк Є. Виходець із Дубенщини / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2005. – 26 трав. – С. 1, 2.
- Цимбалюк Є. П. Герой двох держав // Обірвана молитва за Україну / Є. П. Цимбалюк. – Рівне : Рівнен. друк., 2009. – С. 169–186.
- Цимбалюк Є. Краса, врятована Борисом Возницьким / Є. Цимбалюк // Погорина : літ.-краєзн. журн. Рівненщини. – 2008. – Вип. 6/7. – С. 287–294.
- Цимбалюк Є. Мрія Героя України здійснилася – він назавжди залишився в Дубні / Є. Цимбалюк // Вільне сл. – 2015. – 21 трав. – С. 11.
- Шершень М. Назвуть вулицю іменем Возницького / М. Шершень // Рівне Експрес. – 2014. – 24 лип. – С. 4.

20 квітня

**125 років від дня народження Юрія Тютюнника
(1891–1930)**

– українського військового діяча, генерал-хорунжого армії УНР.

**У 1921 р. у Рівному завершив формування ядра
майбутньої Української повстанської армії**

Народився 20 квітня 1891 р. в с. Будище (нині Звенигородський район Черкаської

області) у селянській родині колишніх кріпаків. За материнською лінією був онуком сестри Тараса Шевченка – Ярини. Навчався у сільській школі, закінчив агрошколу в Умані. 1913 р. склав іспити до Київської приватної гімназії. Прапорщик царської армії, учасник Першої світової війни. Після Лютневої революції 1917 р. – активний діяч українського військового руху, учасник Другого Всеукраїнського військового з'їзду 1917 р., член Української Центральної Ради. Брав безпосередню участь у збройних виступах проти заколоту Корнілова 1917 р. і Тимчасового уряду в Києві. Організатор Першого Зимового походу Армії УНР. Із жовтня 1921 р. – командувач Української повстанської армії. 29 жовтня 1921 р. приїхав до Рівного зі Львова, де завершив формування ядра майбутньої Української повстанської армії у складі 1500 вояків. Через брак сил, озброєння та оснащення Другий зимовий похід Армії УНР (4–19 листопада 1921 р.) закінчився трагічно. У 1923 р. був заарештований Державним політичним управлінням УСРР. 12 лютого 1929 р. вдруге був заарештований і вивезений до Москви. У грудні 1929 р. засуджений до розстрілу. Розстріляний 20 жовтня 1930 р. в Москві.

Література

Твори

Тютюнник Ю. З поляками проти України / Ю. Тютюнник. – Харків, 1924. – 104 с.

Література про Ю. Тютюнника

Коваль Р. Вони воліли смерті під українським сонцем : з приводу трагедії, що 85 років тому сталася біля с. Базар на Житомирщині / Р. Коваль // Волинь. – 2006. – 17 листоп. – С. 10.

Папакін Г. В. Тютюнник Юрій Йосипович / Г. В. Папакін, В. С. Сідак // Енциклопедія історії України. Т. 10 : Т–Я. – К. : Наук. думка, 2013. – С. 194–195.

Файзулін Я. Україна у вогні минулого століття : постаті, факти, версії / Я. Файзулін, В. Гінда. – Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 351 с.

4 травня

60 років від дня народження Тетяни Лукашевич (1956)

– майстер декоративно-прикладного мистецтва.

Член Національної спілки художників України (1993)

Народилась 4 травня 1956 р. в м. Рівне. Закінчила Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (1978). Педагоги з фаху – С. Коропчак, І. Туманов, В. Овсійчук. Працює в галузі декоративно-прикладного мистецтва (художній текстиль – гобелен, батик). Серед найвідоміших її творів – гобелени «Білий Янгол» (1996), «Благовіщення» (2006); батики «Дерево життя» (2004), «Річка життя» (2004), «Шляхи нашого буття» (2007).

Учасник більше 160 виставок – міжнародних, всеукраїнських, зональних, обласних. Учасник VII міжнародних бієнале художнього текстилю з льону в Польщі (Кросно, 2000–2012). Учасник III Всеукраїнських триєнале художнього текстилю (Київ, 2004–2010). Неодноразовий учасник міжнародних ткацьких пленерів на Гуцульщині, Богуславщині (Київська область), Закарпатті та виставок-симпозіумів з експериментального текстилю у Львові під назвою «ТекстиліЗМ» (2004, 2005, 2009, 2011 рр.).

Дипломант I Всеукраїнської триєнале художнього текстилю (Київ, 2004). Дипломант VI міжнародної бієнале художнього текстилю з льону в Польщі (Кросно, 2010).

Персональні виставки: м. Рівне: 1996, 2003, 2006, 2011, 2012 рр.; м. Збараж: 2001 р.;

м. Луцьк: 2003 р.; м. Білосток (Польща): 2007 р., м. Люблін (Польща): 2012 р. З 1997 р. – викладач декоративно-ужиткового мистецтва Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.

Література

Твори

Лукашевич Т. Текстиль: гобелен, батик : альбом / Т. Лукашевич. – Рівне, 2012. – 28 с.

Лукашевич Т. Гобелен. Батик : [буклет] / Т. Лукашевич. – Рівне : Рівнен. обл. орг. НСХУ, [2013?].

Література про Т. Лукашевич

Данильчук Г. Коріння творчості / Г. Данильчук // Вісті Рівненщини. – 2006. – 28 квіт. – С. 7.

Крижанівська Г. Джерела творчості Тетяни Лукашевич / Г. Крижанівська // Рівнен. кооператор. – 2006. – 2 черв. – С. 7.

Матвіїв А. Мелодія тканини / А. Матвіїв // Рівне вечірнє. – 2003. – 3 жовт. – С. 15.

Мистецька палітра Рівненщини / Рівнен. обл. орг. нац. спілки художників України. – Рівне, [б. р.]. – 28 с.

Полянська О. По слідах Аріадни / О. Полянська // Ого. – 2003. – 30 верес. – С. 2.

Снісаренко С. Рівненських художників очолила жінка / С. Снісаренко // Сім днів. – 2013. – 31 січ. – С. 3.

Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень. – 2011. – С. 193.

Художники Рівненщини : альманах Рівнен. обл. орг. Нац. спілки худож. України / ред. Б. Й. Столярчук. – Рівне : вид. О. Зень ; Рівнен. друк., 2008. – С. 42–43 : іл.

8 травня

190 років від дня народження Станіслава Кардашевича

(1826–1887)

– дослідника м. Острог.

Секретар повітового суду Острога (1844–1869)

Народився 8 травня 1826 р. в Білогірщині на Волині. В 1844–1869 рр. працював секретарем в Острозькому повітовому суді. Водночас був секретарем останнього маршалка Острозького повіту Ксаверія Йотки. Відома лише одна книга автора, видана польською мовою у Кракові в 1913 р. – «Давня історія міста Острога. Матеріали до історії Волині» (пол. «Dzieje dawniejsze miasta Ostroga. Materiały do historyi Wołynia»). Редактор видання і автор передмови – польський історик Яблоновський, автор вступної статті – польський історик Генрик Мосцицький. Оригінал рукопису книги зберігається у в Варшаві в Національній бібліотеці Польщі.

Помер 6 жовтня 1887 р. в Острозі. Могила С. Кардашевича на старому католицькому цвинтарі в Острозі на початку ХХ ст. знайшов краєзнавець і археолог Йосип Новицький. В 1938 р. коштом Польського краєзнавчого товариства на могилі С. Кардашевича встановлено новий пам'ятник. В 1950-х рр. за розпорядженням місцевої влади цвинтар було знищено, а на його місці влаштовано стадіон. Постамент надмогильного пам'ятника Станіслава Кардашевича перевезено на Замкову гору і встановлено біля «Будинку мурованого», де розміщений краєзнавчий музей.

Література про С. Кардашевича

Ковальський М. Станіслав Кардашевич і Йосиф Новицький – славетні острозькі краєзнавці // Етюди з історії Острога : нариси / М. Ковальський. – Острог : Остроз. акад. – 1998. – С. 179–183.

Ковальський М. Станіслав Кардашевич / М. Ковальський // Острозька академія XVI–XVII ст. : енциклопедія. – Острог, 2010. – С. 136–137.

Манько М. Перевидали книгу Станіслава Кардашевича / М. Манько // Замкова гора. – 2014. – 11 січ. – С. 8.

10 травня

**90 років від дня народження Артура Меремінського
(1926–2007)**

**– вчений-природознавець, професор, доктор ветеринарних наук.
Викладач Рівненського державного гуманітарного університету**

Народився 10 травня 1926 р. у м. Житомир. Закінчив середню школу у Житомирі. Навчався у Московській сільськогосподарській академії ім. К. А. Тімірязєва, Київському ветеринарному інституті. Працював завідувачем відділу паразитології Рівненської ветеринарної лабораторії. У 60-ті рр. XX ст. – старший науковий співробітник Рівненської науково-дослідної ветеринарної станції. У 1971 р. захистив докторську дисертацію. З 1979 р. завідувач кафедри природознавчих дисциплін Рівненського державного педагогічного інституту. З 1987 р. професор кафедри природознавчих дисциплін і екології Рівненського державного педагогічного інституту. Почесний член Українського товариства охорони природи. Помер 5 березня 2007 р.

Література про А. Меремінського

Бурачинська Н. С. Мій улюблений учитель, наставник, старший друг / Н. С. Бурачинська // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 22–23.

Добрих справ на все життя // Зелені шати. – 2012. – 26 жовт. – С. 3.

Жигалюк О. О. З любов'ю до природи і людей / О. О. Жигалюк // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 19–23.

Закалюк К. Вчений скрябінської школи / К. Закалюк // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 17–19.

Марциновський В. П. Золоті сторінки життя та діяльності професора А. Й. Меремінського / В. П. Марциновський // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 12–13.

Меремінський Артур Йосипович: науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – 64 с. – (Дослідники Рівненського краю)

Меремінський М. Слово про батька / М. Меремінський // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 23–25.

Нікітіна Н. О. Читач з великої літери / Н. О. Нікітіна // Меремінський Артур Йосипович : науковець, природознавець, читач : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. О. Нікітіна. – Рівне : О. Зень, 2012. – С. 26–27.

10 липня

110 років від дня народження Бориса Шведа

(1906-1945)
– українського письменника.
Автор повісті «Поліщуки» (1939).
Уродженець м. Сарни

Народився 10 липня 1906 р. у м. Сарни Рівненської області. Закінчив місцеве початкове училище. Працював помічником перукаря. У 1927 р. призваний до польської армії. Після військової служби одружився і переїхав до м. Рожище (неподалік Луцька), де працював перукарем. У жовтні 1944 р. був мобілізований до червоної армії. На початку 1945 р. загинув біля с. Черна Струга неподалік Варшави, де і похований. У 30-і роки ХХ ст. написав повість «Поліщуки», яка у 1938 р. була видана у Львові двома невеликими тиражами. У 1965 р. повість вийшла окремим виданням у видавництві «Каменярь», а в 2002 р. була перевидана Рівненським ООТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. Написав ще два прозові твори «Помста дочки» та «До ідеалів», але рукописи не збереглися.

Література

Твори

Швед Б. Поліщуки : повість / Б. Швед. – Рівне, 2002. – 255 с.

Література про Б. Шведа

Літератори Рівненщини : довідник / упоряд. і ред. Є. Шморгун. – Рівне : Азалія, 1995. – С. 20.

Пащук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини: А–Я / І. Пащук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 200–201.

Шанюк В. «Нотатник, писаний життям...» / В. Шанюк // Швед Б. Поліщуки : повість / Б. Швед. – Рівне, 2002. – С. 7–14.

16 липня
90 років від дня смерті Володимира Оскілка
(1892–1926)
– військового і політичного діяча.
Генерал хорунжий Армії УНР.
Народився в с. Городок Рівненського району

Народився 16 липня 1892 року в с. Городок (нині село Рівненського району Рівненської області) в сім'ї вчителя. Закінчив учительську семінарію, працював учителем у с. Жадень, нині Дубровицького району Рівненської області. Під час Першої світової війни – офіцер російської армії. Після Лютневої революції 1917 р. – комісар Тимчасового уряду в м. Тула (Росія), член ради солдатських депутатів і голова української громади. Наприкінці 1917 р. повернувся в Україну. На початку 1918 р. – рівненський повітовий комісар, за Української Держави – начальник охорони залізниць Козятинського району. У листопаді 1918 р. виступив організатором проти гетьманського повстання на Волині. За наказом Директорії Української Народної Республіки створив 40-тисячну Північну групу військ УНР, згодом був призначений командуючим Північно-Західним протибільшовицьким фронтом. 29 квітня 1919 р. при підтримці Української партії соціалістів-самостійників і Української народно-республіканської партії здійснив спробу першого державного перевороту, заарештувавши у Рівному членів «лівого» кабінету Б. Мартоса. Після поразки переїхав до Польщі. У 1922 році виїхав до Рівного. Загинув у с. Городок за нез'ясованих обставин.

Література про В. Оскілка

Дем'янчук Б. Життя і смерть лідера УНР / Б. Дем'янчук // Рівне вечірнє. – 2006. – 22 черв. – С. 8.

Дем'янчук Г. Рівне – осідок уряду УНР / Г. Дем'янчук // Волинські дзвони : краєзн. альм. – 1995. – Вип. 1. – С. 4.

Кузьмик О. М. УНР періоду Директорії : спроба державного перевороту в Рівному В. Оскілком / О. М. Кузьмик // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2013. – Вип. 13. – С. 49–51.

Кузьмик О. Державотворчі процеси на Волині: державний переворот 1919 р.: причини і наслідки / О. Кузьмик // Актуальні питання культурології: альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2012. – Вип. 12. – С. 100–104.

Ломако О. Володимир Оскілко: невідоме з відомого : цього року минає 111 р. від дня народж. та 77 р. від загибелі видат. укр. діяча В. Оскілка, прах якого покоїться на Рівненщині [в с. Хотин Рівнен. р-ну] / О. Ломако // Ого. – 2003. – 24 лип. – С. 9.

Ломако О. Людина–легенда / О. Ломако // Сім днів. – 2003. – 1 серп. – С. 3.

Млин Є. Як генерал Оскілко вчинив державний переворот, а державну казну деякий час переховував у лісі під Хорупанем / Є. Млин // Гомін. – 2009. – 13 серп. – С. 15.

Осташко Т. Л. Оскілко Володимир Пантелеймонович / Т. Л. Осташко // Енциклопедія історії України. Т. 7: Мл–О. – К. : Наук. думка, 2010. – С. 651–652.

Яськевич Р. Оскілко Володимир Пантелеймонович / Р. Яськевич // Яськевич Р. С. З глибини віків : нариси з історії сіл Шпанів, Олексин, Хотин, Зозів [Рівненського району Рівненської області] / Р. С. Яськевич. – Рівне : М. Дятлик, 2012. – С. 94–96.

2 серпня

**75 років від дня народження Людмили Гурової
(1941)**

– співачка (сопрано).

**З 1969 р. солістка Рівненської обласної філармонії.
Заслужена артистка України (2006)**

Народилася 2 серпня 1941 р. у м. Владикавказ (Північна Осетія). У 1967 р. закінчила Новосибірське музичне училище. З 1969 р. солістка-вокалістка Рівненської обласної філармонії. У 1996 р. закінчила Рівненський державний гуманітарний університет (спеціальність «Режисер-педагог, керівник театрального колективу»). Лауреат республіканського конкурсу вокалістів ім. М. Лисенка (1984). У репертуарі співачки арії з опер, романси та пісні П. Чайковського, М. Мусоргського, С. Рахманінова, М. Лисенка, К. Стеценка, А. Кос-Анатольського, О. Білаша, українські пісні.

Література про Л. Гурову

Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2011. – С. 76.

Столярчук Б. Мелодії душі / Б. Столярчук. – Рівне, 1993. – С. 47–48.

Супрун Н. У музиці моє життя / Н. Супрун // Червон. прапор. – 1989. – 26 лют.

14 серпня
75 років від дня народження Василя Павлюка
(1941–2010)
– фольклориста, педагога. Керівник фольклорного ансамблю «Горина»
Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету.
Заслужений працівник освіти України (1989)

Народився 14 серпня 1941 р. в с. Драгасимів Снятинського району Івано-Франківської області. У 1963 р. закінчив диригентсько-хорове відділення Рівненського музичного училища, у 1971 р. – музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту. З 1971 р. працював старшим викладачем кафедри теорії музики, пізніше – завідувач кафедри хорового диригування, доцент кафедри фольклору Рівненського державного інституту культури. У 1979 р. організував фольклорний ансамбль «Горина». 30 років керував народним хором навчально-виробничого підприємства УТОС. Заслужений працівник освіти України (1989). Доцент кафедри фольклору та народного співу Рівненського державного інституту культури. Лауреат літературно-мистецької премії ім. Бориса Тена (1988), премії ім. М. Костомарова (1993), вузівської премії ім. М. Лисенка (1997). Член обласної асоціації композиторів Всеукраїнської музичної спілки. Член Рівненського краєзнавчого товариства Національної спілки краєзнавців України. Помер 12 червня 2010 р. 27 лютого 2014 р. заснована премія ім. Василя Павлюка в галузі народного мистецтва.

Література про В. Павлюка

Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2011. – С. 245–246.

Столярчук Б. З дзвінкого джерела : худож.-докум. нариси / Б. Столярчук. – Рівне, 1991. – С. 3–5.

Мізерний А. Щоб не обміліли наші душі / А. Мізерний // Зміна. – 1989. – 15 серп.

Степаненко І. Біля джерел / І. Степаненко // Зміна. – 1986. – 10 квіт.

28 серпня
260 років тому було завершено будівництво
Успенської (Омелянівської) церкви у Рівному.
Пам'ятка архітектури XVIII століття
(1756)

У 1756 р. на кошти прихожан на вулиці Омелянівській (тепер вул. Шевченка, 113) побудована дерев'яна Свято-Успенська церква (народна назва – Омелянівська). Біля церкви окремо побудована дзвінниця. За народними переказами тут молився зі своїми гайдамаками Іван Гонта перед битвою з польською шляхтою (1768). Найдавніший храм міста, що зберігся, пам'ятка української дерев'яної архітектури XVIII ст. Церква складається з трьох зрубів однакової висоти, одноглава, з восьмигранною середньою частиною і п'ятигранною апсидою (виступ для вітваря). Двоярусна дзвіниця увінчана восьмигранним шатром, на верхній точці якого – крупне «яблуко» з хрестом. Розміри храму: довжина 14,5 метрів, ширина – 6,5 метри, висота – 16 метрів. Спочатку дах храму був вкритий гонтом – дерев'яними дощечками, які потім замінили на бляшане покриття. 28 серпня 1756 р. храм було освячено і з тих пір церква ніколи не була закрита для богослужінь.

Література про Свято-Успенську церкву

Гордіюк В. Свято-Успенський парафіяльний храм м. Рівне : сторінки історії /

В. Гордіюк // Наукові записки / Рівнен. обл. краєзн. музей. – Рівне, 2008. – Вип. 6 : [155 років від дня народж. В. Короленка]. – С. 118–124.

Каневська В. Святині Рівного – 250 років / В. Каневська // Вільне сл. – 2006. – 23 серп. – С. 3.

Крисюк І. Святиня потребує допомоги / І. Крисюк // Вісті Рівненщини. – 2006. – 21 лип. – С. 12.

Матвіїв А. Як гайдамак Гонта від радянської влади церкву врятував : найдавніший рівненській культовій будівлі виповнилось 250 років / А. Матвіїв // Рівне Експрес. – 2006. – 31 серп. – С. 6.

Новак Г. Успенська церква / Г. Новак // Сім днів. – 2001. – 3 серп.

Пащук І. Церква на вулиці Тараса Шевченка / І. Пащук // Слово і час. – 2003. – 10 жовт. – С. 8.

1 вересня

**75 років від дня народження Тараса Денисюка
(1941)**

– співак (тенор). Артист Рівненської обласної філармонії.

Заслужений артист України.

Уродженець с. Ясениничі Рівненського району

Народився 1 вересня 1941 р. в с. Ясениничі Рівненського району Рівненської області. У 1969 р. закінчив диригентсько-хоровий відділ Рівненського музичного училища (клас вокалу М. Свірської). Артист Рівненської обласної філармонії (1985). У репертуарі: арії з опер М. Лисенка, С. Гулака-Артемівського, обробки українських народних пісень, пісні сучасних авторів.

Література про Т. Денисюка

Столярчук Б. Митці Рівненщини : енциклопед. довід. / Б. Столярчук. – Рівне : О. Зень, 2011. – С. 83.

Дем'янчук О. «Не забудь юних днів» / О. Дем'янчук // Вісті Рівненщини. – 2005. – 9 листоп. – С. 4.

5 вересня

**85 років від дня народження Валентина Монаенкова
(1931)**

– журналіста, літератора. Проживає у м. Рівне

Народився 5 вересня 1931 р. в с. Заовражне Краснінського району Липецької області (Росія). У 1944 р. з родиною переїхав до м. Острог. Закінчив місцеву школу № 1, факультет журналістики Київського державного університету ім. Т. Шевченка. Працював у редакціях районних газет Млинова, Острога, Гощі. З 1967 по 1970 р. – завідувач відділу молодіжної газети «Зміна». Згодом працює в обласній газеті «Червоний прапор». Автор поетичних збірок.

Література

Твори

Монаенков В. Парус весны : стихи / В. Монаенков. – Л. : Каменяр, 1982. – 46 с.

Монаенков В. Зимовка роз : стихи / В. Монаенков. – Ровно, 1991. – 116 с.

Монаенков В. Обитель радости – душа : стихи / В. Монаенков. – Ровно, 1991. –

128 с.

Монаенков В. Лица друзей : стихи / В. Монаенков. – Ровно, 1992. – 136 с.

Література про В. Монаенкова

Пащук І. Млинівщина літературна / І. Пащук. – Рівне : Азалія, 1992. – С. 41.

Пащук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пащук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 125.

13 вересня

**85 років від дня народження Бориса Харчука
(1931–1988)**

– українського письменника.

Неодноразово бував на Рівненщині.

Автор тетралогії «Волинь» (1965)

Народився 13 вересня 1931 р. у с. Лози Збарзького району Тернопільської області. У 1954 р. закінчив Полтавський педагогічний інститут ім. В. Короленка і Вищі літературні курси у Москві. Працював на журналістській роботі. Автор оповідань, нарисів, повістей, романів. У 1959–1965 рр. написав роман «Волинь» у 4 томах. У 1960 р. побував у Костополі, Івановій Долині, Острозі, Вілії, Здолбунові. Пізніше також відвідував Рівненщину. Помер 16 січня 1988 р. у м. Київ.

Література

Твори

Харчук Б. Розстріляні ночі : нариси / Б. Харчук. – К.: Дніпро, 1979. – 66 с.

Харчук Б. Майдан : вибрані твори / Б. Харчук. – К. : Дніпро, 1981. – 575 с.

Харчук Б. Волинь : роман-тетралогія : у 4 кн. / Б. Харчук. – К. : Худ. л-ра, 1988.

Література про Б. Харчука

Борис Харчук (1931–1988) // Вони прославили наш край. Молоді про славетних людей Тернопільщини : бібліогр. посіб. / уклад. Л. Марченко, С. Воробель ; наук. дорадник Б. Лановик. – Тернопіль : Підруч. і посіб. – 2002. – С. 115–119.

Дроздов О. Письменник в гостях у ровенчан / О. Дроздов // Червон. прапор. – 1960. – 24 трав.

Пащук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пащук. – Рівне : Волин. обереги, 2005. – С. 193.

20 вересня

**80 років від дня народження Григорія Дем'янчука
(1936–2001)**

– українського письменника,

літературознавця, критика, журналіста, педагога, краєзнавця.

Заслужений журналіст України (1986).

Проживав у Рівному

Народився 20 вересня 1936 р. в с. Карпилівка Білогірського району Хмельницької області. Закінчив Великоборовицьку середню школу Хмельницької області. Навчався на факультеті журналістики Львівського державного університету ім. І. Франка. Працював на Вінничині. З 1960 р. працював у Рівному в обласних газетах «Червоний прапор» (1960–1989), «Вісті Рівненщини» (1990), «Волинь» (1991–1992). З 1992 по 2001 рр. працював у

Рівненському державному інституті культури. З 1979 р. був головою обласного літературного об'єднання. Заслужений журналіст України, почесний член Національної спілки краєзнавців України (1995). Лауреат літературних премій ім. В. Поліщука (1988), А. Коломийця (2000), регіональної краєзнавчої премії «За відродження Волині» (2001). Автор книг та численних статей. Помер 22 січня 2001 р. Похований у м. Рівне.

Література

Твори

- Дем'янчук Г. С. Барви Полісся / Г. С. Дем'янчук. – Л. : Каменяр, 1975. – 96 с.
- Дем'янчук Г. С. Над Горинь-рікою : путів. по турист. маршруту / Г. С. Дем'янчук. – Л. : Каменяр, 1977. – 87 с.
- Дем'янчук Г. С. Біля джерел / Г. С. Дем'янчук. – Л. : Каменяр, 1980. – 119 с.
- Дем'янчук Г. С. Семи криниць водиця : краєзн. нарис / Г. С. Дем'янчук. – Л. : Каменяр, 1984. – 102 с.
- Дем'янчук Г. С. Воскреслі для життя : літ. силуети / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Оріана, 1998. – 120 с.
- Дем'янчук Г. С. Олекса Стефанович : літ. портр. : до 100-річчя з дня народж. поета / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Волин. береги, 1999. – 23 с.
- Дем'янчук Г. С. Володимир Грабоус : літ. портрет : до 65-річчя від дня народж. / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Азалія, 2000. – 24 с.
- Дем'янчук Г. С. Євген Шморгун : літ. портрет : до 60-річчя від дня народж. / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Азалія, 2000. – 24 с.
- Дем'янчук Г. С. Степан Бабій : літ. портрет : до 60-річчя від дня народж. / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Азалія, 2000. – 24 с.
- Дем'янчук Г. С. Звідки тече та річка : тайнопис природи рідн. краю у легендах, переказах, худ. та іст. л-рі / Г. С. Дем'янчук. – Рівне : Азалія, 2001. – 128 с.
- Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство : сторінки історії / Г. С. Дем'янчук, Б. Г. Дем'янчук, А. Г. Дем'янчук. – Рівне : Азалія, 2001. – 128 с.

Література про Г. Дем'янчука

- Григорій Дем'янчук // Літератори Рівненщини : довідник / упоряд.: Є. Шморгун. – Рівне, 1995. – С. 28–29.
- Григорій Дем'янчук // Літературна Рівненщина : довідник / упоряд.: Є. Шморгун. – Рівне, 2003. – С. 28.
- Дем'янчук Григорій Семенович // Хто є хто у Рівному та Рівненській області : 200 біографій. – Рівне : Перспектива, 2001. – С. 57–58.
- Криниці щедрої душі : до 70-річчя з дня народж. Григорія Семеновича Дем'янчука : біобібліогр. покажч. / Рівнен. держ. обл. б-ка ; уклад. Н. М. Кожан, Н. О. Нікітіна ; консультант І. В. Мілясевич ; ред. Л. Г. Сахнюк. – Рівне : Волин. береги, 2006. – 72 с. : портр., фотоіл. – (Серія «Дослідники Рівнен. краю»).
- Пашук І. Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини : А–Я / І. Пашук. – Рівне : Волин. береги, 2005. – С. 54.
- Карп'юк А. Слово про краєзнавця / А. Карп'юк // Етнокультура Волинського Полісся і Чорнобильська трагедія / упоряд. С. Шевчук. – Рівне, 1998. – Вип. 3. : (Зарічен. р-н Рівнен. обл.). – С. 46–47.
- Пашук І. Г. Млинівщина літературна : біобібліогр. довід. про літераторів, які своїм життям та творчістю причетні до Млинів. р-ну / І. Г. Пашук. – Рівне : Азалія, 1992. – С. 24.